

ALKOHOLIN ROOLI NAISIIN KOHDISTUVASSA PARISUHDEVÄKIVALLASSA

Kati Haapaniemi

05/2018

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Tutkinto/kurssi ja opinnäytetyö/nimike	
Kati Haapaniemi	Poliisi AMK / 20161A	
Julkaisun nimi	Julkisuusaste	
Alkoholin rooli naisiin kohdistuvassa parisuhdeväkivallassa	Julkinen	
Ohjaajat ja opintoaine/opetustiimi	Opinnäytetyön muoto	
Markku Myllylä	Tutkimuksellinen opinnäytetyö	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämä opinnäytetyö käsittelee alkoholin roolia naisiin kohdistuvassa parisuhdeväkivallassa. Tutkimuksen tarkoituksena on tuoda esiin kuinka laajasti väkivalta vaikuttaa parisuhdeväkivaltaa kokeneiden naisten elämiin. Opinnäytetyön toivotaan herättävän keskustelua aiheesta ja avaavan ihmisten silmiä tunnistamaan mahdollinen ympärillä tapahtuva parisuhdeväkivalta. Työn avulla myös toivotaan, että väkivaltaisessa suhteessa elävät naiset saisivat rohkeutta lähteä tilanteesta pois ja ymmärtäisivät, että suhteessa tapahtuva väkivalta ei ole oikein eikä sitä kuulu sietää.</p> <p>Opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivisena tutkimuksena puolistrukturoitua teemahaastattelua käyttäen. Työn tutkimusaineisto on kerätty haastatteleamalla kolmea parisuhdeväkivaltaa kokenutta naista. Haastattelujen tuloksia on käsitelty erikseen työn loppupuolella. Työn teoriaosuudessa käsitellään parisuhdeväkivaltaa ja alkoholia, sekä niihin liittyviä syitä ja seurauksia. Työssä on lisäksi kiinnitetty huomiota poliisiin parisuhdeväkivaltaan puuttuvana viranomaisena. Teoriaosuudessa on myös huomioitu parisuhdeväkivalta tilastoittain, sekä alkoholin vaikutus niihin.</p> <p>Opinnäytetyön tärkeimpänä tutkimustuloksena ilmeni, että alkoholi on ollut merkittävä tekijä kahden kolmesta haastateltavasta kokemassa parisuhdeväkivallassa.</p>		
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja vuosi	Opinnäytetyökoodi (OPS)
43 + 2 liitesivua	Toukokuu 2018	Amk2016ONT
Avainsanat		
Parisuhdeväkivalta, alkoholi, poliisi		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 PARISUHDEVÄKIVALTA.....	2
2.1 Parisuhdeväkivalta maailmalla	3
2.2 Parisuhdeväkivallan eri muodot	5
2.3 Väkivaltaisen parisuhteen seuraukset.....	6
2.4 Väkivallan syyt.....	8
2.5 Parisuhdeväkivallan lainsäädäntö ja tilastot.....	10
2.6 Poliisi parisuhdeväkivaltaan puuttuvana viranomaisena.....	12
3 ALKOHOLI JA PARISUHDEVÄKIVALTA	14
3.1 Alkoholinkäytön haitat yksilötasolla.....	14
3.2 Alkoholien käyttöön liittyvät riskit parisuhteessa.....	15
3.3 Alkoholien vaikutus parisuhdeväkivaltatilastoihin	16
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	18
4.1 Tutkimusmenetelmät	18
4.2 Tutkimuksen toteutustapa.....	19
4.3 Tutkimuksen teema-analyysi.....	19
4.4 Tutkimukseen valikoituneet	20
4.5 Tutkimuksen toteuttaminen	21
5 HAASTATTELUJEN TULOKSET.....	23
5.1 Haastattelukysymysten merkitys	23
5.2 Parisuhteen alku	23
5.3 Väkivallan syklisyys ja luonne.....	24
5.4 Väkivallan syytä.....	26
5.5 Tunteiden käsitteleminen.....	28
5.6 Väkivaltaisesta suhteesta irtautuminen	30
5.7 Väkivaltaisen parisuhteen seuraukset.....	32
5.8 Selviytyminen väkivaltaisesta parisuhteesta	32
5.9 Alkoholien vaikutus väkivaltaisuuuteen	33
5.10 Kohtaamistilanne poliisin kanssa	35
5.11 Tulosten yhteenveto	37
6 POHDINTA	39
LÄHTEET	42
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Väkivalta on aina traumaattinen kokemus. Parisuhteessa naisiin kohdistuva väkivalta aiheuttaa kaikkea fyysisistä vammoista muistihäiriöihin. Naiset voivat kärsiä painajaisista, masennuksesta ja ahdistuksesta psykosomaattisten vaivojen ohella. He voivat tuntea syyllisyyttä ja häpeävät itseään, ajattelevat, että heissä on jotain vialla.

Opinnäytetyöni käsittelee naisiin kohdistuvaa parisuhdeväkivaltaa ja miten alkoholi siihen vaikuttaa. Aihe on liiankin ajankohtainen: historian saatossa väkivalta on liittynyt valitettavan usein parisuhteeseen ja näillä näkymin tulee liittymään vastakin. Kyse on yhtä hyvin yksilöllisestä kuin yhteiskunnallisesta ongelmasta, mikä karkealla tavalla puuttuu erityisesti naisten perusoikeuksiin. Parisuhdeväkivalta on vielä tänäkin päivänä melko vaiettu asia, koska väkivaltaa on vaikea saada esiin ja kohdata se. Laapion (2005) mukaan aihe on tärkeä, koska ilmiö ei ole muuttunut suuntaan eikä toiseen vuosien saatossa. Huomioitavaa on kuitenkin se, että ihmisten näkemykset ovat muuttuneet yhteiskunnan muuttumisen rinnalla. Tänä päivänä nainen ei enää mukaudu väkivaltaiseen suhteeseen, vaan he ovat itsenäisempiä ja tulevat toimeen omillaan.

Haluan tuoda työlläni esiin sen, kuinka laajasti väkivalta vaikuttaa parisuhdeväkivaltaa kokeneiden naisten elämiin. Toivon, että työni avulla ihmiset ymmärtäisivät parisuhdeväkivallan seuraukset ja niiden vakavuuden paremmin. Keskityn työni teoriaosuudessa naisten kokemaan fyysiseen väkivaltaan, ja ainoastaan sivuan henkistä ja seksuaalista väkivaltaa. Opinnäytetyöni käsittelee vain heteroseksuaalista parisuhdetta, eli miehen ja naisen välistä parisuhdetta. En käsittele työssäni lähisuuhdeväkivaltaa, mikä eroaa parisuhdeväkivallasta siten, että lähisuuhdeväkivallalla tarkoitetaan perheen sisällä tapahtuvaa väkivaltaa kaikissa muodoissaan. Lähisuuhdeväkivallassa väkivalta voi siis kohdistua keneen tahansa perheenjäseneseen, niin lapsen kuin aikuiseen. (Hurtta, 2002, 8.)

Opinnäytetyö on toteutettu käyttämällä laadullista tutkimusmenetelmää, jossa pyritään saamaan selville käytännönläheisesti, miten parisuhdeväkivalta on vaikuttanut väkivaltaa kokeneen elämään ja kuinka suuressa roolissa alkoholi on ollut. Haluan tuoda työssäni esiin haastateltavien omia kokemuksia aiheesta. Haluan lisäksi selvittää haastattelujen avulla miten parisuhdeväkivalta on vaikuttanut väkivaltaa kokeneen elämään ja kuinka suuressa roolissa alkoholi on ollut.

2 PARISUHDEVÄKIVALTA

Parisuhdeväkivalta on osa laajempaa väkivallan käsitettä. Väki­valta itsessään sisältää eri­laisia muotoja, esimerkiksi toisen ihmisen hallitsemista teoin, jotka loukkaavat psyykkisiä, fyysisiä tai/ja sosiaalista oikeutta päättää häntä itseään koskevista asioista. Väki­valtaan sisältyy myös toisen ihmisen toiveiden hallitsemista. Usein väkivallan tarkoituksena on kontrolloida toista ihmistä, tai jollain tapaa ilmaista valtaa ja auktoriteettia. (Hurtta, 2002, 8.)

Parisuhdeväkivallasta noin 90 % kohdistuu naiseen, kun huomioidaan kotona tapahtuva väki­valta. Kotona tapahtuva väki­valta on yleisimmin kaikista vaarallis­in väkivallan muoto naiselle. (Husso, 2003, 16.) Parisuhdeväkivalltaan on edelleen vaikeaa puuttua ja sitä on vaikea havaita, koska parisuhdeväkivaltaa kokeneet naiset tuntevat häpeän ja syyllisyyden tunteita, minkä uskotaan eniten vaikuttavan naisten päätöksiin olla tekemättä asiasta rikos­ilmoitusta. (Hannus ym. 2011; Husso, 2003.) Useimmiten parisuhdeväkivallan uhriksi jou­toneet naiset kertovat asiasta mieluummin ystävälleen kuin poliisille. (Danielsson, 2012, 4.)

Sosiaali- ja terveysministeriö (WHO, 2008) määrittelee parisuhdeväkivallan tarkoituksel­liseksi vallan ja voiman käytöksi. Tämä sisältää niin teot kuin uhkaamisetkin, mitkä voivat aiheuttaa uhrille erilaisia vammoja, psyykkisiä tai taloudellisia ongelmia, kehityshäiriöitä, vapauden tai ihmisarvon riistoa tai jopa kuoleman. Naisiin kohdistuva parisuhdeväkivalta miehen tekemänä on Sosiaali- ja terveysministeriön (2008) mukaan mitä tahansa sukupuoleen liittyvää väkivaltaa. Parisuhdeväkivalta aiheuttaa tai voi aiheuttaa naiselle myös hen­kisiä, fyysisiä tai seksuaalisia haittoja tai kärsimyksiä. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2008, 17).

Useimmiten väki­valta mielletään liittyvän parisuhteessa läheisesti tekoihin, uhkauksiin ja pelotteluihin, jotka johtuvat miehen ja naisen välisestä valtasuhteesta. Mies haluaa olla ”vallassa” ja dominoida naista. Juurikin tästä syystä käsitteeseen ”parisuhdeväkivalta” kuu­luukin sana ”valta”. Vallan käyttöön sisältyy myös laiminlyönti ja tekemättä jättäminen eli passiivinenkin ”väki­valta”. Valtaan liittyy myös kaikenlainen fyysinen, seksuaalinen ja psykologinen hyväksikäyttö, mukaan lukien itsetuhoisen käytös. Itsetuhoisella käyttäyty­misellä väkivallan tekijä pyrkii manipuloimaan suhteen toista osapuolta. (WHO:n raportti 2005, 21.)

Väkivaltaa on mahdotonta määritellä pelkästään yhdellä sanalla. Se on sana, mikä viittaa useisiin eri kokemuksiin ihmisen elämässä. Väkivalttaan vaikuttaa myös kuinka sen määrittelee laki, valtio ja muut instituutiot. Näillä on vaikutusta, koska silloin yleensä ihmiset toimivat käytännössä, kuten on sanottu ja noudattavat sellaista politiikkaa miten on määriteltä. Väkivalta on valtaa, joka otetaan pakkokeinoilla. (Notko 2000, 8.) Parisuhdeväkivalta eroaa tavallisesta väkivallasta siten, että siihen liittyy kontrollin, henkisen väkivallan ja alistamisen piirteitä, koska väkivalta tapahtuu aina läheisessä suhteessa. (Warpenius, Holmila & Tigerstedt 2013, 78.)

2.1 Parisuhdeväkivalta maailmalla

Alun perin parisuhdeväkivalta nähtiin ihmisoikeuskysymyksenä, mutta nykypäivänä se ymmärretään paremmin kansanterveysongelmana. Nykyään parisuhdeväkivallan haitat ovat nähtävissä kaikkialla ympäri maailmaa. Sitä esiintyy kaikissa maissa, riippumatta kulttuurista tai uskonnosta, sekä kaikissa sosiaaliryhmissä. Ylivoimaisesti suurin osa on miesten tekemä parisuhdeväkivalta naisia kohtaan. (WHO:n raportti, 109 & Hannus ym. 2011, 37.)

Kaikkein eniten parisuhdeväkivaltaa ilmenee kehitysmaissa. Kuolemaan johtava parisuhdeväkivalta ei kuitenkaan ole kehitysmaissa korkealla tilastoissa. Kaikista eniten naisia kuolee parisuhdeväkivallan vuoksi Venäjällä. Jos vertaillaan teollistuneita maita keskenään, Suomessa niin naisiin kohdistuva väkivalta kuin naisten kuolemaankin johtanut väkivalta on paljon yleisempää kuin muissa teollistuneissa maissa. Tilastojen mukaan Suomessa kuolemaan johtanut parisuhdeväkivalta on yli kaksi kertaa yleisempää kuin muissa pohjoismaissa. (Tilastokeskus: Heiskanen Markku, 2001.)

OECD:n tilaston mukaan (2014) Euroopan maiden parisuhdeväkivalta naisiin kohdistettuna erosi vertailussa. Taulukossa otettiin huomioon väkivallan esiintyvyys naisten eliniän aikana eli siinä on niiden naisten prosenttiosuus, jotka ovat kokeneet fyysistä ja/tai seksuaalista väkivaltaa heidän kumppaniensa toimesta jossakin vaiheessa elämäänsä. Tilaston kärkeen nousi Tanska, toisena oli Latvia ja kolmantena Suomi. Alla olevasta taulukosta voidaan nähdä muiden maiden eroavaisuudet:

TAULUKKO 1. Violence against women, Attitudes towards violence, Percentage, 2014.

Denmark	32
Latvia	32
Finland	30
United Kingdom	29
Sweden	28
France	26
Netherlands	25
Lithuania	24
Romania	24
Belgium	24
Bulgaria	23
Slovak Republic	23
Germany	22
Luxembourg	22
Czech Republic	21
Hungary	21
Estonia	20
Greece	19
Italy	19
Portugal	19
Cyprus	15
Ireland	15
Poland	13
Slovenia	13
Spain	13
Croatia	13
Austria	13

(OECD: Violence against women, Attitudes towards violence, Percentage, 2014)

Kun puolestaan European Union Agency For Fundamental Rights:n vuoden 2012 tilastossa otettiin huomioon naisten kokema fyysinen väkivalta oman kumppanin toimesta 15 ikävuoden jälkeen, olivat tulokset miltei samat. Tanska johti edelleen ja toisena tuli Latvia,

kolmantena Iso-Britannia ja neljänneksi nousi Suomi. Tästä voimme huomata, että kahdes-
sa vuodessa (2012–2014) eivät parisuhdeväkivaltatilastot olleet paljolti muuttuneet.

2.2 Parisuhdeväkivallan eri muodot

Parisuhdeväkivaltaa on vaikeaa kuvailla yksiselitteisesti tai yksinkertaisesti, koska parisuhdeväkivalta on niin monimuotoista. Parisuhdeväkivaltaan vaikuttaa voimakkaasti aika, paikka ja kulttuuri sekä uskonto. Väkivallan muodot myös vaihtelevat. Vaihtelu johtuu väkivallan kestosta, alistamisen ja kontrollin muodoista, sekä muista tämän tyyppisistä asioista. Vaikuttavia tekijöitä ovat myös kaikki erilaiset taustatekijät väkivallan takana ja miten ne ovat vaikuttaneet väkivallan kokijaan. (Hannus ym. 2011, 15, 23, 37.)

Parisuhdeväkivalta voidaan kuitenkin karkeasti jakaa henkiseen/psykkiseen, fyysiseen ja seksuaaliseen väkivaltaan. Tapahtumapaikkana on yleisimmin aina oma koti, koska silloin väkivalta tapahtuu neljän seinän sisällä, muiden katseilta piilossa, joten väkivallalla ei ole silminnäköisiä. Tämä on yksi parisuhdeväkivallan tunnistamisen ongelmista, koska silloin väkivalta on vain sana vastaan sanaa, jos fyysisiä merkkejä väkivallasta ei ole. (Hannus ym. 2011, 15, 23, 37.) Perhe mielletään niin yksityiseksi, ettei siihen haluta ulkopuolisten puuttuvan. Tämän vuoksi perheen sisäiset ongelmat pidetään usein salassa muilta ja ne paljastuvat vasta kun jotain traagista tapahtuu. (Nyqvist, 2001, 13.)

Henkinen väkivalta on yleisimmin esimerkiksi haukkumista, nimittelyä tai toisen nolautamista julkisesti. (Ensi- ja turvakotien liitto ry, 2006, 16–18). Se on kuitenkin myös pelottelua, vähättelyä sekä toisen nöyryyttämistä ja alistamista. Kumppani voi myös kontrolloida toisen menoja ja jopa estää häntä tapaamasta muita ihmisiä. Henkistä väkivaltaa kokeneet naiset pitävät useimmiten tätä parisuhdeväkivallan muotoa kaikkein sietämättömimpänä väkivallan muotona. (Hannus ym. 2011, 39–40.) Henkistä väkivaltaa on usein vaikeampaa tunnistaa kuin fyysistä väkivaltaa, koska siitä ei jää mitään näkyviä jälkiä. Se ilmenee kuitenkin melkein aina fyysisen väkivallan ohella. (Ensi- ja turvakotien liitto ry, 2006, 16–18.)

Fyysinen väkivalta on helpoiten tunnistettavissa parisuhdeväkivallan muodoista, eritoten silloin jos se jättää jälkiä, kuten ruhjeita ja murtumia. Toki aina fyysisestäkään väkivallasta ei jää minkäänlaisia merkkejä. Se voi ilmetä esimerkiksi hakkaamisena, kuristamisena, hiusten repimisenä ja potkimisena. Yleistä on myös, että väkivaltaa käyttävä kumppani heittää toista esineillä tai estää toisen pääsyn jonnekin. Fyysisellä väkivallalla on siis mon-

ta muotoa. Fyysinen parisuhdeväkivalta voi johtaa myös pahimmassa tapauksessa kuolemaan. (Ensi- ja turvakotien liitto ry, 2006, 16–18.) Useimmiten vain fyysisestä väkivallasta tehdään rikosilmoitus, koska se on paljon helpommin todennettavissa kuin esimerkiksi henkinen väkivalta. (Lylykangas, 2016).

Fyysisestä väkivallasta voi jäädä myös monenlaisia jälkiä tai merkkejä uhriin, joiden synty ei vastaa annettua selitystä. Väkivallan uhri voi sanoa, että jälki on tullut kaatumisen seurauksena tai jotain päin kävelemisellä tai hän ei osaa sanoa vamman alkuperää ollenkaan. Vammat saattavat myös sijaita sellaisella kehon alueella mitkä vaatteet peittävät aina. Uhrilla saattaa myös näkyä selviä käsillä tai sormilla puristamisen merkkejä esimerkiksi olkavarsissa, mitkä kertovat ravistelusta tai muusta pahoinpitelystä. (Rautava & Perttu, 2002, 65.) On tärkeää ymmärtää, että väkivallan teko on se kaiken a ja o, eikä se, mikä lopputulos väkivallan seurauksena on. Tällöin määritelmän ulkopuolelle jäävät tahattomat tapaukset. (WHO:n raportti 2005, 21.)

Seksuaalisessa väkivallassa on kyse siitä, että toinen parisuhteen osapuolista pakotetaan esimerkiksi seksiin tai hänet raiskataan. Kysymys on tavallaan sekä fyysisestä että henkisestä väkivallasta. (Ensi- ja turvakotien liitto ry, 2006, 18.) Kyse ei ole tällöin tavallisesta kumppanien välisestä seksistä, vaan silloin kyseeseen tulee vääristynyt vallankäyttö ja alistaminen. Tavallisen ja ”normaalin” seksin ja seksuaalisen väkivallan rajan vetäminen voi olla joskus vaikeaa. (Väestöliitto: Seksuaalinen väkivalta.)

Väkivallan aiheuttamat tunteet ja pelot on todella vaikeaa selvittää, koska väkivaltaa voidaan tulkita eri tavoin eri yhteyksissä. (Hannus ym. 2011, 23.) Väkivallalle ominaista on kuitenkin sen toistuvuus. Parisuhdeväkivaltaa ilmenee harvoin vain yhden ainoan kerran. (Ensi- ja turvakotien liitto ry, 2006, 116).

2.3 Väkivaltaisen parisuhteen seuraukset

Parisuhdeväkivallalla voi olla monenlaisia seurauksia. Näitä voivat olla esimerkiksi taloudelliset ongelmat, erilaiset ruhjeet tai korkeampi esiintyvyys stressiin liittyvissä fyysisissä sairauksissa. Esimerkkinä taloudellisesta ongelmasta on, että lähtee parisuhteesta vaikka taloudellinen tilanne tulee romahtamaan sen seurauksena. Useat fyysisistä väkivaltaa kokeneet naiset ovat myös traumatisoituneet kokemuksesta, koska useimmiten väkivaltaisuudesta tulee pysyvämpää ajan myötä. Väkivaltaisuus voi myös johtaa pitkäaikaisiin psyko-

logisiin ongelmiin, mitkä voivat kestää jopa lopunikä. Hyvänä esimerkkinä ovat erilaiset ahdistustilat. (Bushman 2017, 249–250.)

Bushmanin (2017, 249) mukaan tutkimukset ovat osoittaneet, että parisuhteissa väkivaltaa kokeneet naiset ovat sen johdosta saaneet erilaisia seurauksia:

- 63 prosenttia on sairastunut post-traumaattiseen stressihäiriöön (PTSD)
- 47 prosenttia on sairastunut masennukseen
- 17 prosenttia naisista on itsetuhoisia

Tutkimukset myös osoittavat, että väkivaltaisessa parisuhteessa eläneet naiset kärsivät kaksi kertaa todennäköisemmin mielenterveysongelmista kuin ne naiset, jotka ovat eläneet väkivallattomassa parisuhteessa. Heillä on myös todennäköisemmin alkoholin käytön kanssa ongelmia. (Bushman 2017, 249).

Jälkeenpäin väkivaltaisessa parisuhteessa eläneet naiset ovat kertoneet, että ovat eläneet kuin unessa. He kokevat muistojen olevan elämää hallitsevia ja elämää rajoittavia, kaottisia asioita, joihin ei itse voi mitenkään vaikuttaa. Nämä muistot tulevat esiin omia aikojaan ja vaikeuttavat normaalia elämää. Näiden kontrollointia voidaan hillitä puhumalla. (Husso, 2003, 304.) Husso (2003) painottaa kuinka tärkeää on puhua väkivaltaisen parisuhteen asioista. Se auttaa väkivaltaa kokeneita naisia pääsemään irti väkivallan verkosta ja vapauttaa, sekä keventää heidän kokemuksia. Nämä naiset ovatkin rinnastaneet parisuhteen väkivallasta puhumisen ja kirjoittamisenkin siivoamiseen.

Väkivaltaisen suhteen jälkeen uhri usein kertoo olevansa voimaton, itkuherkkä ja jaksamaton tekemään yhtään mitään. Päällimmäinen tuntemus on, että on henkisesti aivan loppu, eikä tapahtunutta saata uskoa todeksi. Hän saattaa kokea myös olonsa tunnottomaksi. Useimmiten apua tarvitaankin ulkopuolisilta auttavilta tahoilta. (Hannus ym. 2011, 90,159.)

Parisuhdeväkivaltaa kokeneen nainen sanoin: ”Oman minän kadottamisen myötä se aiheuttaa tuskaa ja pelkoa myös uhrin lähellä oleville ihmisille.” Hän myös tuo esiin, kuinka väkivallan pelko on jatkuvasti läsnä vaikka erosta on kulunut jo yli neljä vuotta. (Hannus ym. 2011, 159). Pelko onkin usein eniten rinnastettu termi parisuhdeväkivallasta puhuttaessa. Väkivaltaa kokeneet naiset pelkäävät suhteen aikana ja suhteen jälkeen. Nimenomaan pelko estää naista lähtemästä väkivaltaisesta parisuhteesta. Nainen pelkää erotilanteeseen liittyvää väkivaltaa tai hän saattaa pelätä, että heidän läheisilleen käy jotain pahaa jos hän

lähtee suhteesta. Onkin tilastoitu, että useat naiset ovat menettäneet henkensä eroamisen jälkeen. (Niemi-Kiesiläinen, 2004, 43.)

Nyqvistin (2001) mukaan pystyäkseen ymmärtää parisuhdeväkivaltaa, täytyy ymmärtää ja tuntea väkivallantekoon liittyvä kehityskulku. Se koostuu kolmesta eri vaiheesta, mitä ovat esivaihe, väkivaltainen teko ja jälkiselvittely. Hän painottaa, että parisuhdeväkivaltaa kokeneen tulee itse ymmärtää ja sisäistää nämä vaiheet. Esimerkiksi viimeiseen vaiheeseen liittyy puolisoien keskinäisen tunnesiteen katkaisu. Nämä auttavat pääsemään irti väkivaltaisesta suhteesta ja edistämään parantumisprosessia. Väkivallan yhteydessä naiset kokevat yleensä merkityksellisimmäksi hetkeksi oman heikkouden hetken, eli silloin kun tunsivat epäonnistuneensa ja menettäneensä kontrollin sekä elämänhallinnan. (Nyqvist, 2003, 72.)

2.4 Väkivallan syyt

Syitä väkivaltaisuuteen on yritetty etsiä jo vuosikymmenien ajan, mutta turhaan. Ahola T:n & Ahola M:n (2016) mukaan eri asiantuntijat ovat kuitenkin kehitelleet viisi erilaista selitysmallia parisuhteessa esiintyvälle väkivaltaisuudelle:

1. Biologinen näkemys

Väkivaltaisuuden toistuminen johtuu aivojen ja muun elimistön aineenvaihdunnan toiminnan häiriöistä. Tapaväkivaltaisuuden hoidoksi suositellaan lääkitystä ja alkoholin kulutuksen vähentämistä. Ongelmaksi on muodostunut se, etteivät hoitoa tarvitsevat suostu lääkitykseen tai henkilöt perustelevat väkivaltaisuutensa aivojen elimellisellä vialla.

2. Kehitypsykologinen näkemys

Väkivaltainen käyttäytyminen juontaa juurensa lapsuuden traumaattisista kokemuksista. Väkivaltaisuus siis liittyy ihmisen persoonallisuuden häiriöön. Sopivaksi hoidoksi on katsottu intensiivistä psykoterapiaa ja lääkitystä. Väkivaltaisuuteen taipuvaiset ihmiset ovat kuitenkin harvoin tarpeeksi motivoituneita pitkään, vuosia kestävään terapiaan.

3. Oppimisterapeuttinen näkemys

Väkivaltaisuus on selitettävissä mallioppimisen kautta, se on siis opittu käyttäytymismalli. Etenkin kun tekijä saa hyötyä itselle tai jotain etuja, väkivaltainen käytös vahvistuu. Hoidoksi suositellaan itsehillintää, eli hoidon kautta pyritään oppimaan uusia tapoja toimia ja reagoida ”oikealla tavalla” suuttumistilanteissa.

4. Perhedynaaminen näkemys

Väkivaltainen käyttäytyminen kulkee käsi kädessä ihmissuhteiden vaikeuksien kanssa. Hoito-ohjelmissa pyritään käymään pari- tai perheterapioissa, jotta saadaan käytyä taustalla olevia ”ongelmia” läpi. Hoidossa ei siis pyritä keskittymään itse väkivaltaisuuteen vaan keskitytään ”ongelmiin” mitkä johtavat tähän käytökseen. Käytäntö on osoittanut, että kaikki väkivallan kohteeksi joutuneetkin ovat osasyllisiä väkivaltaisuuteen eli tekijä voi syyllistää läheisiään siirtämällä vastuunsa heidän niskaansa sanoamalla, että heidän käyttäytyminen provosoi häntä toimimaan väkivaltaisesti.

5. Sosiokulttuurinen näkemys

Stressillä voidaan selittää väkivaltainen käyttäytyminen. Se voi johtua esimerkiksi työtömyydestä, väkivaltaviihteen lisääntymisestä tai jostain aivan muusta. Tähän näkemykseen luetaan myös elämäntavat, mitkä kuuluvat läheisesti ns. alakulttuureihin, kuten rikollisjengeihin. Tässä kohtaa ”hoidoksi” sopisi yhteiskunnallisten epäkohtien korjaaminen.

Usein parisuhdeväkivaltaa tarkasteltaessa puhutaan parisuhteen osapuolten välisestä mustasukkaisuudesta, uskottomuudesta tai epäily uskottomuudesta. Etenkin parisuhdeväkivaltaa kokeneet naiset kertovat itse mustasukkaisuuden olleen suurin syy väkivaltaiselle käytökselle. Mustasukkaisella puolisoilla on yleensä huono itsetunto ja hänellä on horjunut perusluottamus kumppaniaan kohtaan. (Hurttu, 2002, 17.) Monet naiset ovat kuitenkin kertoneet, etteivät osaa vielä jälkeempäinkään suhteesta irtautumisen jälkeen kertoa tarkkaa syytä, miksi väkivaltaa on ollut ja miksi he eivät ole lähteneet suhteesta jo aiemmin. He kokevat, että ovat olleet eri ihmisiä sen suhteen aikana, eivätkä tunne sitä itseään, joka silloin suhteen aikana oli. (Husso, 2003, 96.)

Väkivallan syitä on myös etsitty pahoinpitelijän persoonasta tai lapsuuden kokemuksista, mitkä poikkeavat ”normaalista” lapsuudesta. Ajatellaan, että väkivaltaa kohdistanut mies on sadistinen ja hän on riippuvainen väkivallasta. Väkivaltainen mies nauttii sadistisesti oman puolisonsa pahoinpitelystä. Hän tavallaan haluaa kokea hallitsevansa elämää ja kuolemaa pahoinpitelemällä omaa puolisoaan. Usein väkivaltaiset puoliset ovatkin väkivaltaisia vain omia puolisojaan kohtaan, mutta eivät kohdistu väkivaltaa muihin ihmisiin. He haluavat kontrolloida vain omaa puolisoaan. (Hurttu, 2002, 15–16.)

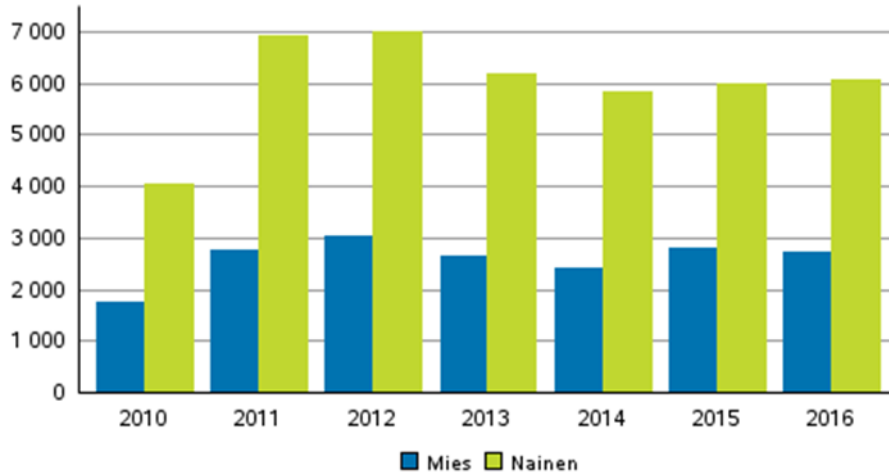
Psykososiaalisen teorian mukaan väkivaltaista käyttäytymistä voidaan perustella työttömyydellä, pienillä tuloilla tai perheen sisällä tapahtuneilla muutoksilla, kuten lapsen syntymällä. Nämä asiat aiheuttavat perheessä stressiä ja riitaa ja sitä kautta johtaa väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Näihin asioihin myös liitetään alkoholi, mutta todetaan, ettei pelkkä alkoholi ole pääsyy väkivaltaan. Kuitenkin väkivaltaa kokeneet naiset ymmärtävät ja sallivat humalassa olleilta miehiltä helpommin väkivallan kuin että he olisivat olleet selvin päin. (Lehtonen ym. 1999, 26.)

2.5 Parisuhdeväkivallan lainsäädäntö ja tilastot

Useimmiten parisuhdeväkivalta on fyysistä väkivaltaa. Tästä syystä lain mukaan tekijä syyllistyy pahoinpitelyyn. Rikoslain (19.12.1889/39) 21 luvun 5 § määrittelee pahoinpitelyn seuraavalla tavalla: ”Joka tekee toiselle ruumiillista väkivaltaa taikka tällaista väkivaltaa tekemättä vahingoittaa toisen terveyttä, aiheuttaa toiselle kipua tai saattaa toisen tiedottomaan tai muuhun vastaavaan tilaan, on tuomittava pahoinpitelystä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.” Rikoslain 21 luvun 7 § määrittelee myös lievää pahoinpitelyä (21 luku 7 §) ja törkeää pahoinpitelyä (21 luku 6 §) mitkä tulevat usein myös kyseeseen parisuhdeväkivaltatehtävillä. Tärkeää on muistaa, että pahoinpitely ja lievä pahoinpitely ovat virallisen syytteen alainen rikos eli poliisi voi tutkia pahoinpitelyä ja syyttäjä voi lopulta syyttää niistä, vaikka asianomistaja ei vaatisi asiasta minkäänlaista rangaistusta. (Poliisi.fi) Lievässä pahoinpitelyssä syyttäjä voi nostaa syytteen, jos parisuhteessa olevat osapuolet asuvat yhdessä yhteistaloudessa tai ovat avioliitossa. Rikoslain (19.12.1889/39) 21 luvun 16 § kertoo asiasta seuraavalla tavalla: ”tekijän aviopuolisoon tai entiseen aviopuolisoon, sisarukseen tai sukulaiseen suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa taikka henkilöön, joka asuu tai on asunut tekijän kanssa yhteistaloudessa tai on tai on ollut muuten näihin rinnastettavan henkilökohtaisen suhteen takia hänelle läheinen.”

Lainopillisesti Rikoslain (19.12.1889/39) 3 luvun 4.4 § mukaan: ”Päihtymystä tai muuta tilapäistä tajunnan häiriötä, johon tekijä on saattanut itsensä, ei oteta syyntakeisuusarvioinnissa huomioon, ellei siihen ole erityisen painavia syitä.” Huomioon tulee kuitenkin ottaa, että jos tekijä on ollut pitkään alkoholista riippuvainen ja sairastunut esimerkiksi juoppohulluuteen tai muuhun mielenterveydenhäiriöön, niin se voidaan huomioida niin, että se saattaa jopa poistaa rangaistusvastuun kokonaan. (Niemi, 2013).

TAULUKKO 2. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta uhrin sukupuolen mukaan vuosina 2010–2016

(SVT: Rikos- ja pakkokeinotilasto, Helsinki: 2017 Tilastokeskus). Taulukossa kuvataan kuuden vuoden ajalta tilastoituja perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa. SVT kuvaa tarkemmin taulukon sisältöä seuraavalla tavalla:

Vuonna 2016 tilastoidusta perhe- ja lähisuhdeväkivallasta 40,6 prosenttia oli avio- ja avopuolisoiden välistä väkivaltaa, mikä on yhtä suuri osuus kuin vuonna 2015. Vajaa viidennes perhe- ja lähisuhdeväkivallasta tapahtui entisten avio- tai avopuolisoiden välillä. Avio- ja avopuolisoiden sekä entisten avio- ja avopuolisoiden välisessä väkivallassa uhri oli nainen noin 80 prosentissa tapauksista. Lukumäärällisesti avio- ja avopuolisoiden sekä entisten avio- ja avopuolisoiden välinen väkivalta on edellisvuoden tasolla. Vuonna 2016 tuli ilmi 5 200 tapausta. Tässä tilastossa henkilöt katsotaan entiseksi avopariksi, jos he ovat asuneet yhdessä tilastovuotta edeltävänä vuotena, mutta eivät enää tilastovuonna. (SVT: Rikos- ja pakkokeinotilasto, perhe- ja lähisuhdeväkivalta 2016.)

Tilastokeskuksen tietokantataulukon mukaan rikoksena ilmoitetusta perhe- ja lähisuhdeväkivallasta vuonna 2016 tuli ilmi seuraavaa: Puolisoiden välisiä väkivaltarikoksia oli yhteensä 2885 kappaletta, missä uhrina oli nainen ja rikoksesta epäiltynä mies. Niistä eniten oli pahoinpitelyitä, toiseksi eniten lieviä pahoinpitelyitä ja kolmanneksi eniten laittomia uhkauksia. (Tilastokeskus: Rikoksena ilmoitettu perhe- ja lähisuhdeväkivalta 2016.)

2.6 Poliisi parisuhdeväkivaltaan puuttuvana viranomaisena

Hätäkeskuspäivystäjien arvion mukaan perheväkivaltilanteissa 90 % riidan osapuolista on humalassa, mutta osittain he ovat myös sekavassa tai kiihtyneessä mielentilassa. Heitä on tästä syystä vaikea jututtaa, koska useimmiten soittajat eivät kykene tarkasti kertomaan, mitä on tapahtunut tai tapahtumassa vaan he huutavat puhelimeen. Usein taustäänistä on pystytty paljon päättelemään, esimerkiksi jos taustalla mies huutaa tappouhkauksia, on poliisin nopeasti mentävä paikalle. Soittaja onkin näissä tilanteissa yleensä nainen. (Laapio, 2005, 95.)

Käytäntö on opettanut, että osa naisista haluaa tehdä vain kiusaa miehelleen soittamalla poliisit paikalle. Todellista tarvetta poliisille ei siis edes aina ole. Erityisesti huoltajariidoissa on tehty ja tehdään edelleen perättömiä ilmiantoja entisestä kumppanista. (Laapio, 2005, 102.) Perheen sisäisiä välien selvittelyjä leimaa naisiin kohdistuva väkivalta, mutta päihteiden käytön suhteen parisuhteen molemmat osapuolet ovat koko ajan enemmän tasa-arvoisemmassa asemassa. (Laapio, 2005, 192.) Poliisinäkemys parisuhdeväkivallasta on seuraavan lainen: ”sitä on aina ollut ja aina sitä tulee olemaan” (Laapio, 2005, 55).

On kaksi tapaa, millä tavoin voi puhutella osapuolia väkivaltilanteen jälkeen. Toisessa tapauksessa molempia osapuolia puhutetaan yhtä aikaa, millä pyritään välttämään puolueellinen asennoituminen kun taas toisessa jututetaan molempia erikseen. Jälkimmäisessä tapauksessa voidaan saada paremmin totuus tapahtumista ja välttää uhrin pelko tekijää kohtaan. Todella tärkeää on poliisina muistaa kysyä asianosaisten lupa auttamis- ja tukemistoimenpiteisiin. (Laapio, 2005, 104.) Rikoksen uhrin olisi hyvä ohjata esimerkiksi Rikosuhripäivystyksen palveluiden piiriin. (Lehtinen, 2002, 65).

Tapahtumapaikalla poliisin tulee kiinnittää huomiota tapahtumien dokumentointiin, etenkin uhrin vammojen valokuvaamiseen. On eri asia lukea paperilta uhrin vammoja, kuin että ne näkyy suoraan ja selkeästi kuvasta katsottuna. Poliisi käytännössä valokuvaa vammat heti paikanpäällä vaikka uhri toimitettaisiin sairaalaan ja lääkäri valokuvaisi vammat uudelleen. Toki huomioon tulee ottaa, että poliisi ei voi viedä uhria lääkäriin jos tämä ei itse niin halua. (Laapio, 2005, 108, 122.) Viranomaisverkoston rakentaminen sosiaalitoimen, syyttäjän ja terveystoimen kanssa on tullutkin entistäkin tärkeämmäksi niin perheväkivalta- kuin muillakin poliisin tehtävillä. (Laapio, 2005, 193).

Paikanpäällä saatu tieto on kaikista keskeisintä, koska poliisin omat toimintaedellytykset perustuvat siihen. Olennaisinta on tehdä ratkaisu ja usein ratkaisut joudutaan tehdä nopeasti, eli esimerkiksi lähtekö poliisi pois kotikeikalta tekemättä mitään vai puuttuuko toisen itsemääräämisoikeuteen ottamalla toisen kiinni. Ratkaisut täytyy aina pystyä perustelemaan. (Laapio, 2005, 113.) Yleisimmin, mitä toimenpiteitä poliisi on tehnyt tällaisen tehtävän jälkeen, oli rikosilmoitus. Asiaa seurattiin perheväkivaltatilanteiksi luokitelluilla tehtävillä huhti-syyskuu 2015 väliseltä ajalta. (Fagerlund, 2016, 43.)

Poliisin kyky purkaa väkivaltatilanteita, lähtee hänen omasta persoonallisuudestaan ja kykyyn lähestyä ihmisiä. Poliisin vetäessä jotain roolia, ei tilanne etene pitkälle. Keskeistä on, millaista kohtelua väkivallan uhriksi joutunut on saanut. Tällä on niin suuri merkitys siksi, koska se vaikuttaa uskaltaako uhri hakea apua ensi kerralla väkivaltatilanteen satuttua. (Hannus ym. 2011, 162–164.) Poliisin ei tulisi antaa moralisoivaa kohtelua vaan hoitaa tehtävänsä asiakeskeisesti moralisoimatta, eli neuvoja antamalla. (Laapio, 2005, 111.) Tärkeää olisi kuitenkin saada se selväksi molemmille osapuolille, että perheväkivalta on rikos. (Lehtinen, 2002, 61.) Poliisin hyvään kykyyn rauhoittaa akuutti perheväkivaltatilanne liittyy läheisesti poliisin oma elämäkokemus, tieto ja taito väkivaltatilanteen käsittelyssä sekä omat asenteet. Poliisin tulisikin kunnioittaa jokaisen ihmisarvoa ja oikeuksia sekä edistää yhdenvertaisuutta. (Laapio, 2005, 194.) Poliisin asiakkaat perheväkivaltatehtävillä ovatkin kiittäneet kun poliisi on osannut olla asiallinen, tuomitsematon ja kannustanut muutokseen. (Hyvärinen & Hautamäki, 2013, 11).

Poliisin tavoitteena olisi siinä hetkessä saada tilanne rauhoittumaan. (Fagerlund, 2015). Poliisin saapuminen väkivaltatilanteeseen saa aikaan usein ”enkeliefektin”, eli poliisi nostetaan pelastavan enkelin asemaan. Samalla poliisin puuttuminen saa kuitenkin aikaan häpeän tunteita, etenkin ensikertalaiselle, niin väkivallan tekijälle kuin kokijallekin. (Laapio, 2005, 116, 158.)

3 ALKOHOLI JA PARISUHDEVÄKIVALTA

Alkoholi aiheuttaa alkoholia nauttineelle mielihyvän tuntemuksia sekä positiivisia tunteita ja se myös virkistää. Nämä syyt saavat ihmisen käyttämään alkoholia yhä uudelleen ja uudelleen. (Peltoniemi 2013, 43.) Päihteistä vaarallisimman arvellaankin olevan alkoholi, koska se aiheuttaa suhteessa enemmän sairauksia ja kuolleisuutta verraten kaikkiin muihin päihteisiin yhteensä, jättäen tupakan kuitenkin huomioimatta. (Päihdelinkki 2015). Alkoholin kulutus Suomessa on keskitasoa verrattain Euroopan kulutukseen. Suomessa kuitenkin ilmenee paljon alkoholin ongelmakäyttöä. Yhteiskunnallisesti alkoholi aiheuttaa Suomelle noin miljardin euron suuruiset haittakustannukset vuodessa. (Päihdelinkki 2015.)

3.1 Alkoholinkäytön haitat yksilötasolla

Pitkäaikaisesta alkoholinkäytöstä voi seurata paljon erilaisia terveysongelmia, kuten esimerkiksi maksasairauksia, muistihäiriöitä, uniongelmia, verisairauksia ja erilaisia syöpiä. Runsaan alkoholin käytön yksi seuraus on myös masennus ja erilaiset ahdistustilat. Riskinä on tietysti myös alkoholiriippuvuus, mikä on lopulta aina seuraus kun puhutaan alkoholin pitkäaikaisesta käytöstä. Riippuvuus taas lisää alkoholin humalakulutusta sekä haitallista kulutusta. Alkoholismin myötä keskushermostoon liittyviä sairauksia ja häiriöitä on yhä useammin verrattuna muuhun väestöön. Alkoholin käyttö myös vähentää vastustuskykyä erilaisille sairauksille, kuten flunssalle. (Karlsson, Kotovirta, Tigerstedt & Warpenius 2013, 27.)

Se kuinka usein alkoholia juodaan ja kuinka paljon kerralla, sekä millaisissa tilanteissa, vaikuttaa siihen, kuinka paljon siitä seuraa erilaisia ongelmia ja haittoja. Huomioon täytyy myös ottaa muutkin seikat, kuten se kuinka yksilön elimistö sopeutuu alkoholin vaikutuksiin. Osan elimistö sietää paremmin alkoholia kuin taas toisten. Olennaista on myös juodaanko kerralla aina isoja määriä, koska silloin humalatila voi johtaa esimerkiksi väkivaltaan, erilaisiin tapaturmiin tai sosiaalisiin ongelmiin. Tämä tulee kyseeseen vaikka joisi harvoin. (Karlsson ym. 2013, 26, 27.)

Tutkimusten mukaan naisen sietävät alkoholia huonommin kuin miehet. Saman alkoholimäärän nauttiminen saa naisten veren alkoholipitoisuuden 20- 30 prosenttia korkeammaksi kuin miesten. Syynä tähän on naisten elimistön pienempi vesipitoisuus ja paino. Naisilla on

täten suurempi riski sairastua kroonisiin terveyshaittoihin lyhemmällä käytöllä ja alhaisemmalla kulutustasolla kuin miehillä. (Karlsson ym. 2013, 27.)

Naisten keho ei kestä alkoholia yhtä hyvin kuin miesten, joten naisille syntyy helpommin ja vähemmällä alkoholin käytöllä elimistövaurioita, kuten esimerkiksi maksakirroosi. Alkoholin runsas käyttö myös nostaa testosteronitasoja, mikä tarkoittaa, että naiset miehistyvät ja heillä voi ilmetä hedelmättömyyttä. Fysiologiset syyt johtavat tähän. Asiassa täytyy myös nostaa esille naisten mahdollinen raskaus. Jos nainen käyttää alkoholia raskauden aikana, saattaa sikiölle tulla erilaisia kehityshäiriöitä tai alkoholi saattaa vammauttaa lapsen pysyvästi. Tämä johtuu siitä, että kehon alkoholipitoisuus saattaa nousta korkeammaksi sikiössä kuin äidin veressä. Riski kasvaa sitä myöden, mitä pidemmälle raskaus on edennyt ja mitä enemmän äiti käyttää alkoholia. (Yle: Lappalainen 2010.)

3.2 Alkoholin käyttöön liittyvät riskit parisuhteessa

Alkoholi voi lisätä ihmisen väkivaltaista käyttäytymistä ja se myös voi lisätä riskiä joutua väkivallan uhriksi. Naisilla riski raiskatuksi joutumisesta nousee. Humaltila lisää myös erinäisiin asioihin liittyviä erimielisyyksiä ja kärjistää ristiriitoja. Tästä syystä usein kynnyksensä väkivaltaan madaltuu. Kotona riski on korkeampi, sillä muualla ollessa voi tulla sosiaalinen paine pidättäytyä väkivallasta. Kotona tätä sosiaalista painetta ei ole, varsinkaan jos kukaan ei ole siellä pariskunnan lisäksi. Erityisesti humalajuominen lisää väkivallan todennäköisyyttä. Väkivallan vakavuusaste on myös kasvava humalatilalla myötä. (Warpenius, Holmila & Tigerstedt 2013, 78; Sosiaali- ja terveysministeriö 2008, 19.)

Warpeniuksen ym. (2013) mukaan monet usein puolustelevat väkivaltaista käyttäytymistään liiallisella humalatilalla, siten etteivät alkoholin vuoksi pystyneet pitämään kontrolliaan yllä. Feministinen väkivallan tutkimus on pohtinut myös sellaista, että toistuva väkivallan uhriksi joutuminen saattaa kasvattaa hallitsemattoman alkoholinkäytön riskiä eli alkoholin käytöstä tulee humalanhakuista. Humalanhakuisen juomisen mukana yleensä tulee häpeää ja syyllisyyttä, mitkä voivat olla naisten pääsyyinä etteivät he hakeudu apuun päihdeongelmansa vuoksi. Tämä päihdeongelma yleensä ajaa heitä väkivaltaisiin parisuhteisiin eli sitä kautta se voi lisätä riskiä joutua uudestaan väkivallan uhriksi. (Piispa & Heiskanen, 2009, 47.) Uhri pyrkii myös hoitamaan väkivallasta syntyneitä traumoja alkoholilla. Asiasta tulee siis ”oravanpyörä” mistä voi olla vaikeaa päästä pois. (Warpenius ym. 2013, 78).

Alkoholia ja parisuhdeväkivaltaa pelätään usein ottaa tarkasteluun, koska ongelmaksi voisi muodostua väkivaltaisuuden vastuun poistuminen. Ajatellaan, että alkoholia pidettäisiin väkivallan selittävänä tekijänä ja tekijän vastuu teoista häviäisi. Tavallaan väkivallan tekijä siirtäisi väkivaltaisuutensa vastuun syyttämällä kaikesta alkoholia. Pelkona on myös, että uhrin juominen katsotaan syyksi hänen kokemaansa väkivaltaisuuteen ja pahimmassa tapauksessa vastuu väkivallasta siirtyy uhrille. (Warpenius ym. 2013, 78.)

3.3 Alkoholin vaikutus parisuhdeväkivaltatilastoihin

On todettu, että kaikenlainen väkivaltaisuus lisääntyy, mitä kovemmassa humalassa on. Tutkimukset osoittavat, että naiset kärsivät enemmän parisuhdeväkivaltaisuudesta kuin miehet. Naisille aiheutuu kaksi kertaa useammin fyysisiä vammoja kuin miehille ja kolme kertaa useammin ja enemmän psyykkisiä seurauksia väkivallasta kuin miehille. (Warpenius ym. 2013, 80–81.)

Tarkasteluun otettaessa pelkkä parisuhdeväkivalta ilman kuolleisuutta, tulee ilmi, että neljä prosenttia uhreista ilmoitti poliisille vakavia vammoja aiheuttaneesta parisuhdeväkivallasta. Lääkəriin hakeutui yhdeksän prosenttia vakavaa parisuhdeväkivaltaa kokenutta. Prosenttimäärä nousi kolmeenkymmeneen kahdeksaan lääkəriin hakeutuneista, jotka olivat saaneet jonkin asteisia vammoja parisuhdeväkivallasta. Huomioitavaksi myös nousi se, että nainen ilmoitti parisuhdeväkivallasta herkemmin silloin, kun hänen kumppaninsa oli ollut päihtyneenä väkivallan teon sattuessa. (Piispa & Heiskanen, 2009, 48.)

Jos nainen oli ollut myös päihtyneenä, ilmoituksia poliisille tuli paljon vähemmän. Selkeästi ilmoituksien määrä poliisille kasvoi jos nainen oli ollut selvin päin ja hänen kumppaninsa päihtyneenä. Tapahtuneiden väkivallantekojen lukumäärä myös vaikutti ilmoitusherkkyyteen: Alle neljä kertaa tapahtuneista väkivallanteoista ilmoitettiin paljon harvemmin kuin vähintään neljä kertaa tapahtuneiden. Mitä vanhempi väkivaltaa kokenut uhri on, sitä herkemmin poliisille myös ilmoitettiin. Näistä seikoista voidaan päätellä, että kun väkivalta on kestänyt kauemmin, siihen myös reagoidaan ja haetaan apua. Naisten omat taustat eivät vaikuttaneet millään tavoin siihen kuinka usein tai herkästi poliisille ilmoitettiin väkivallasta. Taustoihin liittyivät siis esimerkiksi koulutus sekä työt ja tulot. (Piispa & Heiskanen, 2009, 49.)

Warpeniuksen ym. (2013) mukaan voidaan havaita, että alkoholi vaikuttaa väkivaltaisuu-
teen. 58 prosenttia henkirikoksista on tapahtunut siten, että molemmat osapuolet ovat olleet
humalassa. 15 prosenttia tapahtuneista henkirikoksista vain tekijä oli päihtynyt, mutta uhri
ei. Tilastoon sisältyy avioliitossa, avoliitossa, seurustelusuhteessa elävät sekä ex-
kumppanit. Jos lukuja vertaa erikseen, niin eniten henkirikoksia tapahtui avoliitossa elä-
neille ja kun molemmat olivat humalassa. Epäillyistä tekijöistä 53 prosenttia oli arvioitu
olevan päihteiden väärinkäyttäjiä ja uhreista luku oli vastaavasti 47 prosenttia. 30–49-
vuotiaille on suurin riski tulla parisuhdetapon uhriksi kun he asuvat puolison kanssa (64 pro-
senttia väestöstä). Kaikki ikäluokat huomioon ottaen, kaikista suurin riski tulla tapetuksi on
suhteen päättyessä. (Warpenius ym. 2013, 82–83.) Tekotavoissa on myös paljon eroja,
melko harvoin mies käyttää ampuma-asetta henkirikokseen johtaneessa parisuhdeväkival-
lassa, koska useimmiten miehet ovat käyttäneet omia käsiään lyömiseen ja kuristamiseen
sekä myös potkineet uhria. Mainittavaa on myös se, että jos naiset ovat syyllistyneet puoli-
sonsa tappoon, he käyttävät useimmiten teräasetta. (Niemi-Kiesiläinen, 2004, 36–37.)
Kuolemaan johtanut parisuhdeväkivalta on parhaiten tilastoitu, koska ne tulevat lähes aina
poliisin tietoon ja niiden selvitysprosentti on myös korkea. (Niemi-Kiesiläinen, 2004, 35).

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Opinnäytetyötä varten haastateltiin kolmea parisuhdeväkivaltaa kokenutta naista, joilla on myös alkoholi jollain tapaa liittynyt väkivaltaisuuteen. Työllä haluttiin tuoda esiin haastateltavien omia kokemuksia aiheesta. Haastattelut suoritettiin turvallisessa ympäristössä, missä kukaan ei päässyt keskeyttämään haastatteluja. Haastattelu paikaksi valikoitui poliisiaseman kuulusteluhuone.

Tutkimuksen haastattelujen avulla selvitettiin miten parisuhdeväkivalta oli vaikuttanut väkivaltaa kokeneen elämään ja kuinka suuressa roolissa alkoholi oli ollut. Haastattelujen perusteella oli tarkoitus myös saada selville oliko väkivaltaa ollut ilman alkoholia vai toistuuko väkivalta vain kun toinen/molemmat olivat alkoholin vaikutuksen alaisina. Mielenkiintoista oli saada myös selville, oliko väkivaltaisuutta ollut aina suhteessa alkoholin ollessa kuvioissa vai alkoiko väkivaltaisuus yhtäkkiä.

4.1 Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksen toteuttamiseen on monia eri vaihtoehtoja. Kvantitatiivinen, eli määrällinen tutkimus tarkoittaa, että kehitetään mahdollisimman tarkkoja mittaumenetelmiä ja tutkimusaineistoja kerätään esimerkiksi väestötösten perusteella. Keskeisintä ovat aiemmat teoriat ja johtopäätökset. Päätelmien teko perustuu tilastolliseen analysointiin eli esimerkiksi prosenttitaulukoiden avulla kuvattuihin tuloksiin. (Hirsjärvi ym. 2008, 135–136.)

Tämä opinnäyte työ toteutettiin käyttämällä kvalitatiivista eli laadullista haastattelumenetelmää. Kvalitatiivinen tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankintaa. Ihmisiä suositaan tiedon hankinnan lähteenä ja aineisto kootaan todellisissa tilanteissa. Tutkimukseen valittu kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti, ei satunnaisotannalla. Aineiston laatu korostuu kvalitatiivisessa tutkimuksessa. Haastateltavia henkilöitä ei oteta montaa eikä tilastolliseen analysointiin pyritä. Toteuttamistapoja on monia ja tutkija voi itse valita tapansa kuinka kvalitatiivisen tutkimuksen toteuttaa. (Hirsjärvi ym. 2008, 156–160.)

Kvalitatiivinen tutkimus valittiin tähän opinnäytetyöhön soveltuvaksi, koska tarkoituksena oli saada selville kokonaisvaltaisesti haastateltavien kokemuksia, ajatuksia ja mielipiteitä

käsiteltävästä aiheesta. Tarkoituksena oli tutkijan etukäteen laatimiin kysymyksiin vastaaminen suhteellisen vapaamuotoisesti. Tutkimuskysymyksiä olivat:

1. Millä eri tavoin parisuhdeväkivaltaa on esiintynyt suhteessa?
2. Kuinka suuressa roolissa alkoholi on ollut väkivallan ohella?
3. Mitä eri selviytymiskeinoja väkivallan kokijat ovat käyttäneet tai tarvinneet?
4. Millaisena poliisin toiminta väkivallan kokijan näkökulmasta on koettu?

4.2 Tutkimuksen toteutustapa

Haastattelut toteutettiin puolistrukturoitua haastattelutapaa käyttäen, eli teemahaastatteluna. Teemahaastattelu on siis lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto. Sen tarkoituksena on edetä haastattelussa valittujen teemojen mukaisesti. Teemojen määrän voi tutkija itse valita. Täten haastatteluista saatuja tietoja voidaan tulkita ja analysoida monin eri tavoin. (Hirsjärvi ym. 2008 203–204.)

Puolistrukturoitu haastattelu sopii käytettäväksi silloin, kun halutaan tietoa tietyistä asioista, eikä haastateltaville haluta antaa liikaa vapauksia haastattelutilanteessa. Se myös sopii käytettäväksi kun haastattelun kohteena ovat arat ja intiimit aiheet. (Metsämuuronen, 2008, 41.)

Haastattelussa esitetyt kysymykset laadittiin etukäteen ja jokaiselle haastateltavalle esitettiin samat kysymykset. Kysymykset eivät olleet välttämättä samassa järjestyksessä jokaisen haastattelussa jos kysymykseen tuli jo vastaus haastattelun muussa vaiheessa. Haastateltaville esitettiin myös ennalta suunnittelemtomia kysymyksiä haastattelun edetessä jos tarve sen vaati. Haastattelurunko oli tutkimuksen tekijän itse laatima. (liite 1.) Jokaiseen teemaan liittyen oli suunniteltu 5-11 kysymystä. Haastatteluissa edettiin haastattelurungon mukaisesti, mutta haastatteluille ei määritelty aikarajaa. Haastattelut kestivät 30 minuutista 1 tuntiin ja 30 minuuttiin. Haastateltavat saivat omalla vapaalla kerronnalla vastata haastattelurungossa oleviin kysymyksiin.

4.3 Tutkimuksen teema-analyysi

Tutkimuksessa käsiteltiin neljää eri teemaa. Alkuun kuitenkin haastateltavia pyydettiin hieman kertomaan omista taustoistaan. Sillä pyrittiin saamaan tietoa haastateltavien iästä, suhteen kestosta, yhteisistä lapsista sekä parisuhteen statuksesta. Alkukartoituksella halut-

tiin myös saada käsitys siitä, millainen lapsuus ja perheolot haastateltavalla on ollut ja ovatko nämä voineet mahdollisesti vaikuttaa jollain tapaa parisuhdeväkivaltaan.

Ensimmäinen käsitelty teema oli *väkivalta*. Tässä teemassa käsiteltiin suhteessa ilmennyttä väkivaltaa ja siihen johtaneita syitä sekä väkivaltaisuuteen liittyviä muita seikkoja. Teemassa käsiteltiin myös taloudellisen tilanteen merkitystä väkivaltaisuuteen.

Tutkimuksen toinen käsitelty teema oli *alkoholi*. Haastateltavilta kysyttiin kuinka usein väkivaltaisuutta ilmeni suhteen aikana kun hänen kumppaninsa tai haastateltava itse tai he molemmat olivat humalassa. Tarkasteluun otettiin myös se, lisääntyikö väkivaltaisuus kun alkoholi oli kuvioissa mukana. Loppuun haluttiin selvittää haastateltavilta, oliko väkivaltaa kokeneen kumppanilla havaittavissa alkoholin väärinkäyttöä ja kuinka haastateltava itse suhtautuu alkoholiin tänä päivänä.

Kolmannessa teemassa *selviytymiskeinot*, haluttiin selvittää haastateltavan avun hakeminen eri tahoilta. Oliko haastateltava itse hakeutunut avun piiriin tai puhunut asiasta viranomaisille tai läheisille. Teemassa pohdittiin myös kuinka elämä on sujunut suhteesta irtautumisen jälkeen, jos haastateltava oli haastatteluun mennessä eronnut kumppanistaan. Mietittäväksi jäi myös mitä muita tunteita koko asia on haastateltavassa herättänyt.

Neljäs ja viimeinen käsitelty teema oli *yhteistyö poliisin kanssa*. Tässä teemassa pyrittiin selvittämään kuinka haastateltava on kokenut poliisin toiminnan kohtaamistilanteissa. Haastateltavia pyydettiin arvioimaan poliisin lähestymistapaa, asennetta ja suhtautumista haastateltavaan. Teeman loppuun haastateltavia pyydettiin pohtimaan, mitä ajatuksia Suomen poliisi heissä herättää ja pitävätkö he Suomen poliisia luotettavana viranomaisena.

4.4 Tutkimukseen valikoituneet

Tutkimusta varten valittiin haastateltaviksi kolme henkilöä, joista jokainen oli kokenut parisuhdeväkivaltaa alkoholin ollessa myös läsnä väkivallan teon aikaan. Kolme haastattelua katsottiin riittävän tutkimustulosten saantiin.

Haastateltaviksi valikoitui kolme eri ikäluokista olevaa naista. Kriteereinä oli, että haastateltavat olivat kokeneet väkivaltaa kumppaniensa toimesta ja alkoholi oli jollain tapaa myös liittynyt tähän väkivaltaisuuteen. Haastateltavat olivat naisia, koska opinnäytetyö

käsittelee pelkästään naisten kokemaa parisuhdeväkivaltaa. Kriteerinä oli myös, että haastateltavat olisivat samalta paikkakunnalta.

Haastateltavien henkilöllisyyden salaamiseksi tässä työssä ei julkaista heidän nimiä, asuinpaikkaa tai muita sellaisia tietoja, mistä haastateltavat voitaisiin tunnistaa. Haastateltaville kerrottiin tämä sama tieto ja että haastatteluun suostuminen on täysin vapaaehtoista. Suostumuksensa he voivat peruuttaa missä vaiheessa tahansa tutkimusta ilman mitään seuraamuksia. Tutkimustulosten tulkinnan helpottamiseksi haastateltavat esiintyivät tuloksissa seuraavalla tavalla: H1= Haastateltava 1, H2= Haastateltava 2, H3= Haastateltava 3.

4.5 Tutkimuksen toteuttaminen

Tutkimus toteutettiin siten, että alkuun, ennen haastattelujen toteuttamista tutkimuksen tekijä otti selvää haastatteluun liittyvästä aineistoista ja perehtyi aiheensa teoriaan.

Haastattelut toteutettiin keväällä 2018 yksilöhaastatteluina. Yksilöhaastattelua käytettiin sen vuoksi, koska niissä keskustelut ovat helpommin vapautuneita ja luontevia. Haastattelussa käyty aihe oli myös niin arka, etteivät haastatteluun osallistujat olisi välttämättä halunneet keskustella siitä ryhmässä. Näin ollen haastateltava sai oman rauhan keskustella vapaasti aiheesta. (Hirsjärvi ym. 2008, 205.) Yksilöhaastatteluissa haastattelijan oli myös helpompi keskittyä vain ja ainoastaan yhteen haastateltavaan, jolloin haastattelusta tuli mahdollisimman luotettava ja avoin.

Ennen haastatteluja haastateltava ja haastattelija allekirjoittivat *haastattelusopimus opin- näytetyöhön* (liite 2.) Sopimus takaa molempien oikeusturvan, niin haastateltavan kuin haastattelijankin. Sopimuksessa mainitaan erikseen vielä miksi haastattelua tarvitaan ja kuinka tutkimukseen osallistuminen on nimetöntä, luottamuksellista ja vapaaehtoista. Kaikki haastatteluihin liittyvä materiaali tullaan myös hävittämään, ellei haastateltava erikseen anna suostumustaan aineiston jatkokäyttöön anonyyminä aineistona. Sopimuksesta yksi kappale jäi haastateltavalle ja yksi haastattelijalle.

Haastattelut suoritettiin turvallisessa ympäristössä ja sellaisessa missä kukaan ei päässyt keskeyttämään eikä haastattelujen aikana ollut muitakaan häiriötekijöitä.

Haastattelut nauhoitettiin ääninauhalle aineiston turvaamiseksi ja myös siksi, että haastattelija pystyi keskittymään haastatteluun eikä esimerkiksi haastateltavan kertomien asioiden ylös kirjaamiseen. Haastattelut litteroitiin tekstimuotoon jälkeenpäin. Litterointi suoritettiin käyttämällä sanatarkkaa litterointia, jotta haastattelusta saataisiin mahdollisimman oikea, eikä haastateltavien tarkoittamat asiat vääristyisi, jos niitä korjailtaisiin jollain tapaa.

5 HAASTATTELUJEN TULOKSET

5.1 Haastattelukysymysten merkitys

Haastattelukysymysten avulla haluttiin selvittää haastateltavien taustoja ennen väkivaltaista parisuhdetta. Millaiset lapsuudet uhrit olivat eläneet, oliko lapsuudessa esiintynyt väkivaltaisuutta ja oliko uhrin omassa perheessä käytetty alkoholia. Haastattelukysymykset suunniteltiin niin, ettei kysymyksiin voinut vastata kyllä tai ei- menetelmällä. Kaikki kysymykset olivat avoimia kysymyksiä ja niiden tarkoitus oli saada mahdollisimman paljon informaatiota käsitellystä asiasta. Kysymyksillä pyrittiin saamaan kokonaiskuva, mutta samalla myös saada hieman pintaraapaisua syvempi haastattelu kuitenkin venyttämättä haastatteluja tuntikausien mittaisiksi. Kaksi haastateltavaa mainitsikin, että asiasta voisi puhua vaikka kuinka kauan.

5.2 Parisuhteen alku

Kenenkään haastateltavan lapsuuteen ei ollut sisällynyt väkivaltaa. Jokaisella oli ollut ”hyvä” lapsuus eli ei millään tavoin normaalista lapsuudesta poikkeava. Huomioon voi ottaa sen, että väkivaltaiseen suhteeseen ei päädytä vain silloin jos lapsuuteen on kuulunut jollain tavoin väkivaltaisuus tai lapsuus on muutoin ollut normaalista poikkeava.

Kahdella haastateltavista (H2, H3) väkivaltaa oli ollut ensimmäisen kerran suhteellisen aikaisin suhteen alkamisajankohdasta. Toisella (H2) väkivalta oli tullut mukaan muutaman kuukauden yhdessäolon jälkeen ja toisella (H3) noin puolen vuoden jälkeen. Kolmannella (H1) haastateltavalla oli väkivaltaa ilmennyt vasta vuosien yhdessäolon jälkeen. Väkivaltaiseen suhteeseen ajaudutaan yleensä huomaamatta. Suhteen ihan alkuvaiheissa väkivalta voikin olla täysin näkymätöntä ja se saattaa alkaa henkisellä väkivallalla, esimerkiksi rajoittamalla kumppanin elämää jollain tapaa. (Lehtonen & Perttu, 1999, 52.) Haastateltava (H3) kertoi, että ennen fyysistä väkivaltaa oli ilmennyt henkistä väkivaltaa, minkä hän oli ymmärtänyt vasta suhteen päätyttyä:

Sitä ennen oli ollu sellasta niinku henkistä väkivaltaa tai se mun ex oli tosi narsistinen ja semmonen hallitseva tai sellanen.. Enhän mä sitä silloin vielä tajunnu näin selkeesti, kun nyt jälkeenpäin miettii. (H3)

Parisuhdeväkivalta ilmenee yleensä aina joko suhteen osapuolten yhteisessä kodissa tai joko jommankumman kotona. Se johtuu sosiaalisen paineen ja kodin ulkopuolisen kontrol-

lin puuttumisesta. (Warpenius ym. 2013, 78.) Yhteistä kahdella haastateltavalla (H1, H2) oli, että väkivalta tapahtui aina kotona eikä muiden ihmisten nähden. Kolmaskin (H3) haastateltava kertoi väkivallan yleensä aina tapahtuvan kotona, lukuun ottamatta yhtä väkivallan kertaa. Haastateltava (H2) totesi seuraavalla tavalla:

Ei se niinku ikinä, se ei niinku yleisellä paikalla. Että se oli niinku aina sellasta, Ei muitten nähen, salaa tai piilossa. (H2)

5.3 Väkivallan syklisyys ja luonne

Fyysinen väkivalta voi ilmetä usein jaksoittain, tietynlaisissa sykleissä. Väkivallattomat ajat ovat yleensä rauhallisia, täynnä rakkautta ja lämpöä. Tämä saakin usein väkivallan uhrin hämmentymään ja aiheuttaa hänessä ristiriitaisia tuntemuksia. (Lehtonen & Perttu, 1999, 53.) Sama asia nousi esiin haastateltavan (H1) kertomuksessa, kun hän pohti muita esiin nousseita tunteita koko asian suhteen. Hän kertoi jutelleensa terapeutin kanssa samasta aiheesta ja sitä kautta ymmärsi, että hänen kumppaninsa väkivaltaisuus ilmenee juurikin sykleittäin:

Sillon ku pariskunnalla menee hyvin, ni menee niinku todella hyvin. Ja sitte ihan selvästi oli nähtävissä, että ne tapahtuu pahoinpitelyt puolen vuoden tai kolmen kuukauden välein ja se pitää meillä just paikkansa. Esimerkiks viime vuonna toukokuussa oli pahoinpitely, seuraava marraskuu. Siinä on just puoli vuotta. (H1)

Fyysisen väkivallan jaksottaisuudessa on yleensä kolme eri vaihetta. On jännityksen nostaminen, väkivaltainen tapahtuma ja se ”kuherruskuukausiaika”. Ensimmäisessä vaiheessa väkivallan tekijä voi tulla levottomammaksi ja hän saattaa syytellä kumppaniaan herkemmin kaikesta. Tässä vaiheessa syytetyn kumppanin pelko ja jännitys herää ja hän saattaa varoa tekemisiään. (Lehtonen & Perttu, 1999, 53.) Tällaista ei kuitenkaan haastateltava (H1) ollut huomannut vaan pikemminkin päinvastoin. Hän kertoi, ettei koskaan ole huomannut mitään varoitusmerkkejä kumppanistaan ennen väkivaltaa. Hän toivoi, että hänen kumppaninsa antaisi jotain viitteitä hermostumisesta tms. että haastateltava osaisi esimerkiksi poistua tilanteesta. Se on kuitenkin edelleen mysteeri suhteen molemmille osapuolille, että miksi hänen kumppaninsa käy haastateltavan päälle fyysisesti. Muut haastateltavat (H2, H3) eivät ainakaan haastattelussa nostaneet esiin, että olisivat huomanneet väkivallan ilmenneen tarkoin määrättyjen ajanjaksojen välein.

Fyysisen väkivallan luonne on vaihtelevaa. Se voi olla kokonaisvaltaisesti hyvinvointia ja terveydentilaa vahingoittavaa, kuten potkimista, kuristamista, tönimistä, seinään heittälyä tai raskaana olevan naisen vatsaan potkimista. (Husso, 2003, 46–47.) Väkivallassa on voinut olla mukana myös esineillä heittelemistä tai on voitu käyttää erilaisia aseita, kuten puukkoja, pesäpallomailoja tai käsiaseita. (Nygqvist, 2001, 16). Haastateltavan (H2) yhdessä väkivallanteossa oli mukana veitsi. Hän kertoo asiasta seuraavalla tavalla:

Me tultiin jostain kaupungilta kotia ja minä ostin sen kebabbirullan. Sitte hän rupes syömään sitä ja sitte söi sitä niinku sika siinä. Mä sanoin, että saanko mä siitä pienen palan. Niin niin, sitte se oli kauheen niinku semmonen joo että ylypiä tai semmonen, että nojoo, että mä leikkaan ja olin et no leikkaa ja se otti sen veitten ja sitte, että mitä sä siinä niinku ja pani sen mun kurkulle. (H2)

Sama haastateltava (H2) jatkoi kertomalla, että hänen kumppaninsa oli sivaltanut häntä veitsellä lopulta ranteeseen kun hän oli ottanut veitsen pois kurkulta. Hän lisäsi myös, että väkivalta oli ollut myös tönimistä, kuristamista ja heittelemistä. Haastateltava kertoi kumppaninsa heittäneen hänet pöydän päälle ensimmäisen väkivallan teon aikaan. Viimeinen väkivallan teko sisälsi lyönnin kylkeen. Muiden haastateltavien (H1, H3) väkivaltaisuuteen ei ollut liittynyt teräaseita. Haastateltava (H1) kertoi fyysisen väkivallan olleen enimmäkseen käsistä retuuttamista ja hiuksista repimistä. Sama haastateltava lisäsi väkivallan olleen myös yhden kerran sellaista, että hänen kumppaninsa löi häntä takaraivoon nyrkillä. Yhden kerran myös hänen kumppaninsa oli heiteltyt häntä esineillä.

Haastateltavan (H3) mukaan häneen kohdistettu fyysinen väkivalta oli ollut repimistä, riuhtomista, tönimistä ja potkimista. Haastateltava ei maininnut fyysiseen väkivaltaan liittyvästä lyömisestä. Sama haastateltava kertoi vakavimman väkivallan teon tapahtuneen kadulla viikonloppuna yöllä yökerhosta poistumisen jälkeen. Riidan alkamisen syyksi hän kertoi hänen kumppaninsa haukkuneen haastateltavaa eri nimityksillä ja oli pakottanut hänet lähtemään kotiin. Oma kertomansa mukaan hän suuttui, kun kumppaninsa puhui hänelle niin rumasti. Haastateltava ei halunnut kuunnella sellaista. Haastateltavan sanoin tilanne eteni seuraavasti:

Muistan et se siis pyöritti ja retuutti mua siel maassa asphaltis ja potki mua vaan ku olin siis siellä maassa. Polvet multa aukes samal ja sellasta jotaki.. (H3)

Kukaan haastateltavista ei tuonut esiin, että heihin olisi koskaan kohdistettu seksuaalista väkivaltaa kumppaniensa toimesta. Toki sitä ei myöskään kysytty suoraan haastateltavilta. Haastatteluissa ilmeni väkivallan tekijän vastuuttomuus omista tekemisistään. Tähän liittyi myös läheisesti se, ettei väkivallan tekijä ole myöskään pyytänyt anteeksi tekemisiään, koska ei koe, että olisi tehnyt tavallaan mitään väärää. Haastateltavan (H2) kerrottua puolisonsa sivaltaaneen häntä puukolla ja kysyttäessä, miten hänen puolisonsa reagoi tähän tilanteeseen, hän kertoi:

Mä jäin siihen eteiseen huutamaan, että mitä mä teen katokku se oli aivan verres se koko huusholli, mutta se vaan niinku lähti. (H2)

5.4 Väkivallan syitä

Tavallisin parisuhderiitojen aihe on uskottomuus, oli se sitten aiheellinen tai aiheeton. Miehen uskotaan käyttäytyvän väkivaltaisesti, jos hän epäilee kumppaninsa olevan hänelle uskoton tai joko niin, että nainen syyttää miestä uskottomuudesta. (Notko, 2000, 13.) Kaksi haastateltavistakin (H2, H3) toi ilmi mustasukkaisuuden parisuhteensa aikana. Toinen haastateltava (H2) uskoi, että heidän tilanteessaan väkivaltaan johtaneita syitä oli mustasukkaisuus ja raha. Mies oli ollut työttömänä sillä hetkellä ja ollut paljon haastateltavan luona vaikka miehellä oli ollut omakin asunto. ”Mä niin sanotusti syötin sen”. Haastateltava uskoi, että mies koki olleensa riittämätön, ettei pysty antamaan kaikkea tarpeeksi. Haastateltava (H1) kertoi, ettei osaa sanoa mitään järkevää selitystä väkivallalle. Hänen sanoin:

Joo ja sitte mikä sen aiheutti sen väkivallan, ni siis se on se on niinku mysteeri. Et tota niin ni, mehän mentiin terapiaankin tästä et. Joo, et mikä aiheutti niin on mysteeri. (H1)

Yksi haastateltavista (H3) arveli väkivallan johtuneen kumppaninsa kontrollin puutteesta, eli hänen kumppaninsa ei kokenut olevan ”vallassa”. Tästä aiheesta on myös keskusteltu Lehtosen & Pertun (1999) teksteissä. Siinä väkivaltaa voidaan selittää esimerkiksi miehillä olevalla ylivaltaan naistaan kohtaan. Kyse on normeista, mitkä suosivat miesten määräysvaltaa naisiin nähden. Tähän liittyy siis käsitys naisen alisteisesta asemasta, mies pyrkii väkivallalla vahvistamaan ylempänä olevaa asemaansa ja pitämään naisensa aloillaan. Näihin asioihin voidaan liittää myös läheisesti narsismi.

Narsistinen henkilö laittaa syyn aina toisen niskoille, hän ei näe toiminnassaan mitään korjattavaa. Narsismia voi olla vaikeaa tunnistaa, koska sitä ei yleensä huomaa päällepäin. Narsistinen henkilö on selvästi itsensä hallitseva, huomionhakuinen ja todella ulospäin suuntautunut. Narsisti on myös hyvinkin sanavalmis, mutta jos narsistisen henkilön ajaa nurkkaan, hän saattaa vaipua depression. (Mäkelä 2002, 19.) ”Jos narsistinen ihminen kokee olonsa uhatuksi, hän voi helposti muuttua väkivaltaiseksi.” (Epshep: Kersanet) Narsismi tuli esiin haastateltavan (H3) kertomuksissa, kun hän mietti väkivallan syitä. Nämä edellä mainitut asiat tulivat myös voimakkaasti esiin:

Uskon, että suurin syy oli siinä, että ku ei menty just niinku hän halus tai että ku hän oli niin sellanen kontrolloiva ja narsistinen.. Tosi voimakas persoona. Se halus aina tavallaan lytätä mut ja näyttää ite paremmalta, tavallaan olla ”ylempänä” mua. Mä nyt oon kuitenkin vahva luonne niin en hyväksy kaikkee. Mun mielestä parisuhtees ollaan saman arvostaa tai niinku et ei voi ajatella, että toinen olis jotenki ylempänä. Niin uskon, että ku mä en mennykkää just siihen sen ajattelemaan muottiin ni siks se ei varmaan nähny muuta ratkasua ku väkivalta. Niin se henkinen ku fyysinenki. (H3)

Yhteistä kaikilla kolmella haastateltavalla oli, että heistä jokainen oli kohdistanut väkivaltaa myös omaa kumppaniaan kohtaan jossain kohtaa. Heistä jokainen oli tehnyt näin siinä kohtaa, kun heidän kumppaninsa olivat kohdistaneet jotain väkivaltaa heitä kohtaan. Kukaan heistä ei siis ollut aloittanut väkivaltaa itsenäisesti vaan tavallaan puolustautuneet väkivaltaisessa tilanteessa. Miehet usein pitävät väkivaltaisuuttaan osoituksena oman itsensä vallasta ja kontrollista, kun taas naiset kokevat väkivaltaisuutensa kontrollin ja itsekurin menetyksenä. (Notko, 2000,16).

Yhteistä jokaisella haastateltavalla oli myös se, että he vaikuttivatkin mieltäneensä oman väkivaltaisuuden juurikin itsekurin tai kontrollin menetyksenä. Kukaan heistä ei vaikuttanut ylpeilevänsä teolla vaan pikemminkin päinvastoin, he häpesivät asiaa. Se tuli ilmi heidän mielteissään seuraavasti:

No nyt tällä viimesimmällä kerralla mulla meni hermo ja mä purin, purin jalkaan. (H1)

Kyllä mä siinä ekaa kertaa kun se heitti mut sitä pöytää vasten niin potkinhan mä sitä ja niinku rimpuilin. (H2)

Sanoin et jos sä et nyt päästä irti niin mä oikeesti lyön sua. Eihän se ny sit päästäny irti ni menetin malttini sit ja löin sitä. (H3)

Haastateltava (H2) kertoi, että on eroamisen jälkeen nähnyt ex-kumppaniaan ja läpsäissyt häntä silloin kasvoille. Haastateltava tiedosti, että on väärin hyökätä toisen kimppuun. Hän kertoi, että hänelle tuli sellainen olo, ettei halua, että tämä ex-kumppani enää lyö tai satuttaa häntä. Hän kuvasi tunteitaan seuraavalla tavalla:

Semmonen, että sä et mua enää satuta. (H2)

5.5 Tunteiden käsitteleminen

Usein väkivallan tekijä kokee syyllisyyttä omasta teostaan, mutta saattaa myös syyllistää uhria omasta teostaan. (Hannus ym. 2011, 90). Tämä tuli esiin myös kahdessa haastattelussa. Haastateltava (H2) kertoi ajatelleensa usein, onko itse se syyppää väkivaltaisuuteen. Tämä johtui osittain siitä, että mies oli myöhemmin syyttänyt häntä asiasta:

Hänen mielestään on niin, että joo mä juoksin siihen veitteen. Mutta että en minä nyt siihen juossu, että niin että sillä lailla, että ei se oikein sitä myöntänykkään eikä oo anteeksi kyllä pyytäny. (H2)

Kolmas haastateltava (H3) oli myös kokenut syyllisyyttä omasta tekemisestään. Hänelle tuli olo, onko hänessä itsessään jotain vialla ja onko hän niin huono tyttöystävä tai/ja ihminen, että on hänen vikansa kun kumppani on väkivaltainen. Nyqvistin (2001) mukaan on tavallista, että väkivaltaa kokeneet naiset kantavat syyllisyyttä väkivallasta jossakin vaiheessa ja kokevat itse aiheuttaneensa edes osittain väkivallan ja kokevat näin, että ovat ansainneet nyrkin iskun tai muun fyysisen väkivallanteon. Kolmas haastateltava (H3) kertoi myös puolisonsa syyttäneen häntä itseään väkivallasta, eikä ottaneen vastuuta teoistaan:

Niin ei se koskaan pyytäny ees anteeks multa. Ei ikinä. Se sano vaan et oon joku kusipää huora jota saaki vähä potkia, että oppii olemaa tai jotaki tällästä se sano ja meinas et on mun vika. Mua syytti, että oon tällänen kusipää ja mulkku ja mitähän kaikkee. (H3)

Yksi haastateltava (H1) kertoi, että hänen kumppaninsa on syyttänyt häntä siinä hetkessä kun väkivaltaa on tapahtunut, mutta jälkepäin on ottanut vastuun omista tekemisistään. Mies on ollut jälkepäin yhtä hämmentynyt tilanteesta kuin väkivallan uhrikin, että miksi kohdistaa väkivaltaa omaan puolisoonsa. Haastateltava (H1) kertoo asioista seuraavalla tavalla:

Siinä vaiheessa kun hän saa sen raivarin niin totta kai syyttää niinku mua, että oon ihan paska ja kaikkia. Mutta niinku jälkeenpäin niin ei niinku syyttäny mua vaan nimenomaan niinku ottaa itte kyllä sen vastuun, että hän niinku hölmöili. Ja mitä mieltä hän oli, niin siis todella on niinkun ittekin seuraavana päivänä ihan ymmällään, että mitä taas tapahtu ja todella katuvainen. (H1)

Syyllisyys on yksi keskeisimmistä tunteista, mikä estää usein eroamasta toimimattomasta parisuhteesta. Se on todella kuluttava, persoonallisuutta ja omaa itsetuntoa hajottava, koska syyllisyys aiheuttaa alistumisen tunteita. Tässä tilanteessa suhteen toinen osapuoli on yliotteessa. Usein tässä tilanteessa alistunut osapuoli kokee epätoivoa irtautua kumppanistaan ja syyllisyyden tunteistaan. Syyllisyyden rinnalla kulkee usein myös häpeän tunne. Häpeää väkivaltaista suhdettaan kohtaan ja eron jälkeen saattaa kuulla kommentteja ”hehän olivat kuin luodut toisilleen”. (Pekola, 2005.) Samaisen asian nosti esiin haastateltava (H3). Hän kuvaili ex-kumppaniaan seuraavalla tavalla:

Porukassa tosi pidetty ja sai muut nauramaan aina. Kaverit joskus sanoki, että oot löytäny kyllä unelmien miehen. (H3)

Pettymys, oli toinen keskeinen tunne, mikä nousi haastatteluissa esiin syyllisyyden ohella. Kahdella haastateltavalla (H1, H3) tämä oli yksi päällimmäisistä tunteista, mitä koko asia heissä oli herättänyt:

Nyt tuli taas paha mieli... rupes muisteleen. Tai sillai ku mä oon niin niinku niin pettyny, et tällä hetkellä pettyny oon kaikista eniten. (H1)

Pettyny oon itteeni kun en lähteny aiemmin tosta suhteesta ja pettyny oon tähän eksäänkin kun se pysty tekeen mulle näin. (H3)

Fyysisen väkivallan tuomat mustelmat ja ruhjeet paranevat ajan mittaan, mutta usein sen mukana tullut ”henkisen väkivallan verkko” on suurempi ongelma. Siitä on vaikeampaa irrottautua, koska siinä on mukana kaikki se tunteiden kirjo, mitä väkivallan takia naisten elämään tuli, esimerkiksi pelko, yksinäisyys, häpeä, syyllisyys, väsymys, eristyneisyys ja niin edelleen. Näihin liittyy myös läheisesti masennus. (Husso, 2003, 205–207.) Haastateltava (H2) kuvaili muita tunteita, mitä asia on herättänyt ja hän nosti esiin myös ”tyhmän ikävänkin” mitä hän välillä saattaa tuntea entistä kumppaniaan kohtaan. Hän toteaa kuitenkin, että mitä kauemmas on suhteestaan päässyt, niin sen paremmin ymmärtää, kuinka sairassa suhteessa on ollut. Hän jatkoi ajatuksiaan seuraavasti:

Joo ne on niinku vaihdellu hirveesti ne kohteet ja tunteet, niinku alus oli su-ruakin ja sitte oli vihaakin ja sitte oon inhonnu itteäni, että kuinka mä oon ja pitäny itteäni niinku tosi tyhmänä ja tota niin niin... Oon vihannu Teemua. (Nimi muutettu) (H2)

5.6 Väkivaltaisesta suhteesta irtautuminen

Väkivaltaisesti suhteesta ei ole helppoa irrottautua. Väkivallan seurauksena turvallisuuden tunne katoaa ja väkivallan kokijalle saattaa sen tilalle tulla pelko, että mitä vain voi tapah- tua milloin vain. (Lehtonen & Perttu, 1999,51.) Haastateltava (H2) nosti myös esiin suh- teessa olleen pelon seuraavalla tavalla:

On ihana elää, kun ei oo siinä epävarmuudes, sellases pelos ja epävarmuudes, et mitä just nyt niinku kahden tunnin päästä tapahtuu ku se oli jotenki niin sellasta ettei voinu niinku tietää. (H2)

Väkivaltaisessa suhteessa elävät naiset nostavat usein pelon esiin, siksi koska ovat tietoisia miehen fyysisestä ylivoimasta, jota vastaan heidän ei ole järkeä taistella. Pelko saa ole- maan varuillaan jatkuvasti ja se kuluttaa voimia esimerkiksi lamaannuttamalla ja halvaan- nuttamalla. (Husso, 2003, 188). Sama haastateltava (H2) jatkoi mietteitään seuraavalla tavalla:

Kiva mennä niinku yksin kotia, tiedäksä aamulla herätä viideltä ja et ei tarvit- te olla niinku et niinku tommoses pelos. (H2)

Haastateltavista kaksi (H2, H3) oli eronnut puolisostaan ja yksi (H1) on edelleen avioliit- tossa kumppaninsa kanssa. Kahdesta haastateltavasta, jotka olivat lopulta eronneet kump- paneistaan, eivät osanneet sanoa miksi eivät lähteneet aiemmin suhteesta. Haastateltava, (H1) joka on edelleen samassa suhteessa, ei osannut kysyttäessä vastata, aikooko hän jos- sakin vaiheessa tulevaisuutta hakea avioeroa. Hän kuvailee tuntemuksiaan seuraavalla ta- valla:

Mä en tiä että juoksenko mä taas sitte seinään täs asias, että mutta mä oon nyt päättäny, että mä en mitään hätiköityjä päätöksiä. Että mä katton ihan rauhas- sa, että mihkä se mieli kääntyy et saadaanko me tää korjattua vai toteanko mä hetken päästä että se oli siinä. Järkihän sanoo niin, että oisit lähteny jo aikoja sitte. Mutta sitte taas se tunnepuoli ja justiin se, että ku hän on niin katuvai- nen ja yrittää hyvittää.. (H1)

Usein naiset haluavat pitää kiinni suhteestaan viimeiseen saakka. He uskovat asioiden muuttuvan ja pyrkivät hakemaan selityksiä kumppanin väkivaltaiseen käytökseen. Naiset usein muistelevat myös suhteen hyviä muistoja. (Ensi- ja turvakotien liitto ry, 2006, 20.) Haastateltava (H1) tuo ilmi myös sen, että hän haluaa antaa vielä kumppanilleen mahdollisuuden, koska hän on niin katuvainen omasta väkivaltaisuudestaan ja on halukas myös saamaan asiat kuntoon. Hän on esimerkiksi suostunut käymään terapiassakin asian selvittämiseksi.

Useat naiset ovat kertoneet suhteen päätyttyä epäilleensä, että he eivät enää koskaan voisi uudestaan luottaa kehenkään mieheen tai rakastua uudelleen. (Notko, 2000,11). Kyseessä on Notkon (2000) mukaan särkyneestä unelmasta. Haastateltavalta (H2) kysyttäessä pystyisikö hän luottamaan uuteen mieheen jos tällaisen tapaisi nyt, hän tuumasi:

Ei, ei. En pysty. (H2)

Sama haastateltava (H2) jatkoi ajatuksiaan seuraavasti:

Mulla on jotaki kesken vielä kaikki näin ni en millään lailla ja sitte on kysyty, että kauanko sulla menee tuohon niinku itses kokoamiseen ja mä sanoin, että mistä mä kuule tiedän vaikka varmaa loppuelämä, että tuohan on ihan tyhmä kysymys. (H2)

Parisuhdeväkivallan pysyvyyteen vaikuttaa asian pysyminen salassa ulkopuolisilta. Usein parisuhdeväkivaltaa hävetään niin väkivallan kokijan kuin tekijänkin osalta. Sosiaalisen lähipiirin merkitys onkin todella tärkeässä asemassa. Puhumattomuus voidaan poistaa sosiaaliseen verkostoon kohdistetulla interventiolla. (Nyqvist, 2001, 21.) Haastateltavista yksi (H1) ei ollut kertonut kenellekään parisuhdeväkivallasta. Kysyttäessä oliko hän puhunut asiasta läheisilleen, hän totesi, että on päättänyt ettei kerro asiasta omalle äidilleen eikä lapsilleen. Kertomansa mukaan hänen täysi-ikäisillä lapsillaan on omat elämänsä ja kuvi- onsa ja hänen oma äitinsä on jo niin vanha, ettei halua näistä syistä kuormittaa heitä tällaisilla asioilla. Hän totesi, että jos hän ottaa avioeron miehestään niin silloin asia tulee viimeistään julki.

Haastateltavista kaksi (H2, H3) oli kertonut parisuhdeväkivallasta muille. Toinen heistä (H2) oli kertonut asiasta parhaalle ystävälleen ja vanhimmalle pojalleen. Hän oli kertonut asiasta myös työnantajalleen työkuvioidensa vuoksi. Haastateltava totesikin, että on hyvä

olla avoin asiasta ja että hänen työnantajansa tietää näistä asioista. Nyt hän ei pysty ”rysimään” työtään.

5.7 Väkivaltaisen parisuhteen seuraukset

Väkivaltaisessa parisuhteessa eläville naisille voi muodostua syyllisyys omasta käytöksestään tai ominaisuuksistaan. He voivat ajatella olevansa huonoja kumppaneita ja saattavat kantaa syyllisyyttä omasta kyvyttömyydestään vaikuttaa miehensä väkivaltaisuuteen. (Ensi- ja turvakotien liitto ry, 2006, 20.) Tämä tuli esiin myös kahden haastateltavan (H2, H3) puheissa. Haastateltava (H2) kertoi asiasta seuraavalla tavalla:

Mulla oli koko ajan semmonen nyt kun mä jälkeenpäinkin oikein enemmän sitä ajattelen, ni semmonen kauhea epävarmuus ja huonomuus ja se sai niinku aina käännettyä niinku tota sen mun päihin ja laihtuinkin mä siinä toisena vuotena, tai se sai mut laihtuttamaan melkein 20 kiloa. (H2)

Sama haastateltava (H2) totesi, että hänen ex-kumppaninsa oli saanut käännettyä hänen syyksi kaikki muutkin asiat, mitkä olivat menneet väärin, ei siis pelkästään vain väkivaltaisuutta. Hän myös jatkoi, että riitaan tarvitaan tietysti kaksi osapuolta, mutta hänen ex-puolisonsa käytös ei ollut ”normaalia”. Hän perusteli asiaa sillä, että ”normaali” ihminen olisi pyytänyt anteeksi ja sanonut, että ”nyt meni ylitte” tai muuta tämän kaltaista. Haastateltava (H3) kuvaili tuntemuksiaan seuraavasti:

Se haukku mua tosi paljo ja sai mut tuntemaan olon tosi huonoks tai sellaseks ettei mussa oo mitää hyvää. En oo hyvä missää ja haukku mun perhettä ja kavereitaki ja tälle. (H3)

Ensi- ja turvakotiliiton mukaan (2006) tällainen syyllisyys voi johtaa pahimmassa tapauksessa väkivaltaisuuden vähättelyyn tai saada väkivallan kokijan ajattelemaan, että väkivalta oli oikeutettu teko häntä kohtaan. Tämä saattaa juontaa juurensa suomalaisen kulttuurin normeista ja odotuksista, mitä naisten edellytetään ja odotetaan noudattavan. Usein nainen voi jo pelkästään alitajuntaisesti ajatella käyttäytyneensä näiden vastaisesti.

5.8 Selviytyminen väkivaltaisesta parisuhteesta

Tulokset kertovat, että mitä useammin väkivalta toistuu, sitä herkemmin väkivallan uhrin myös ilmoittavat tapauksesta poliisille ja hakeutuvat lääkärin hoitoon. Tämä kertoo siitä, että väkivallan uhrin eivät enää usko väkivallan loppuvan ilman ulkopuolista puuttumista

tilanteeseen ja he saattavat pelätä jo oman hengen puolesta. (Warpenius ym. 2013, 82.) Haastateltava (H1) totesi, että hänen oli pakko pyytää ulkopuolinen auttamaan, kun hänestä tuntui, ettei itse yksinään pärjää tilanteessa. Hänen tilanteessa väkivaltaa oli jo esiintynyt useamman kerran. Sama haastateltava (H1) kuvaili ajatuksiaan seuraavasti:

Mun oli soitettava poliisit kun musta tuntu, että mä en saa itte niinku sitä tilannetta poikki. (H1)

Suhteesta selviytymisen keinot olivat hyvinkin erilaisia. Yksi haastateltavista (H2) käy terapiassa edelleen puhumassa asioistaan ja kokee sen auttaneen tilanteeseen. Hän päätyi terapiaan omasta halustaan. Ensimmäisen pahoinpitelyn osalta he päätyivät ex-kumppaninsa kanssa sovittelutoimistoon sovittelemaan asiaa. Sovittelutoimisto oli kysynyt haastateltavalta tarvitseeko hän apua ja hän oli ilmoittanut halukkuutensa keskustella asioistaan. Hänet ohjattiin perheasiainneuvottelukeskukseen ja hän on siitä lähtien kulkenut siellä.

Yksi haastateltavista (H1) ei ole kokenut tarvitsevansa minkäänlaista terapiaa ja jatkaa edelleen suhdetta kyseisen miehen kanssa. Kolmas haastateltavista (H3) kertoi muuton toiselle paikkakunnalle auttaneen asiaa eikä hänkään ole kokenut tarvitsevansa mitään apua ulkopuoliselta taholta. Kahdella haastateltavalla (H2, H3) oli yhteistä, että he olivat puhuneet ystävilleen asiasta.

Kaksi haastateltavista (H2, H3) erosi kumppanista ja kokee, että voi nyt paremmin elämässään kun on päässyt irti kyseisestä suhteesta. Usein jälkeinpäin vasta ymmärtää millaisessa suhteessa on ollut kun saa siihen etäisyyttä. Itse voi olla sokea tilanteelleen ja tavallaan sopeutunut siihen millaista elämä sillä hetkellä on. Kysyttäessä haastateltavalta (H3) kuinka hänellä on sujunut elämä suhteesta lähtemisen jälkeen, hän totesi:

Hyvin, itseasias tosi hyvin elämä on sujunu ja mul ei oo ollu yhtää ikävä koko ihmistä. (H3)

5.9 Alkoholin vaikutus väkivaltaisuuteen

Usein pelätään, että tekijä kaataa oman vastuunsa väkivaltaisuudesta alkoholiin eli syyttää alkoholin olevan syypäänä hänen itsensä väkivaltaisuuteensa. (Warpenius ym, 2013, 78). Tutkimustuloksissa kuitenkin tuli ilmi, ettei kenenkään haastateltavan kumppani ollut syyttänyt yksistään alkoholia väkivaltaisuudestaan.

Kaksi haastateltavista (H1, H2) kertoi, että heillä väkivaltaa on vain ja ainoastaan kun heidän kumppaninsa on ottanut alkoholia. Väkivaltaisuutta ei koskaan ole, kun kumppani on ollut selvin päin. Heistä kumpikaan ei osannut sanoa syytä miksi alkoholi vaikuttaa sillä tavoin. Toinen heistä (H1) kertoi väkivaltaisuuden alkavan aivan yhtäkkiä, ilman mitään riitatilannetta. Hän kertoi myös, että väkivaltaisuuteen ei liity väkevät viinat, vaan mies on pysynyt aina miedoissa alkoholijuomissa ja silti väkivaltaisuutta ilmenee. Tällä voimme poissulkea sen seikan, että väkivaltaisuutta olisi vain silloin kun juodaan vahvoja viinaksia, mitä monet saattavat luulla. Nyqvistin (2001) mukaan fyysistä väkivaltaa voidaan pitää nimenomaan alkoholistimiesten ongelmana ja hänen mukaansa alkoholihumalassa olemisen näyttää lisäävän väkivaltaisuutta.

Kysyttäessä haastateltavilta kuinka voimakkaasti alkoholi on vaikuttanut väkivaltaisuuteen, vastasi ensimmäinen haastateltava (H1) alkoholin olevan vahva tekijä väkivaltaisuudessa silloin kun juominen menee ”känninpuolelle.” Hän kokee, että silloin holtti katoaa täysin kumppaninsa tekemisissä. Hän myös kokee, että kumppanillaan on jollain tapaa alkoholin väärinkäyttöä juurikin siitä syystä kun juo itsensä niin humalaan, ettei enää tiedä mitä tekee. Hänen kumppaninsa on kuitenkin luvannut lopettaa alkoholin käytön kokonaan viimeisen väkivaltatilanteen jälkeen. Tämä on yksi syy miksi haastateltava haluaa antaa vielä mahdollisuuden kumppanilleen ja jatkaa edelleen hänen kanssaan yhdessäoloa. Hän haluaa nähdä tuleeko samanlaisia ”raivareita” myöskin selvin päin vai millaiseksi elämä muuttuu kun kuvioihin ei liity alkoholi.

Toinen haastateltava (H2) kertoi, että hänen kumppaninsa on alkoholisti, vaikkei sitä itse myönnä. Fyysistä väkivaltaa ei ollut joka kerta, kun hänen kumppaninsa oli juonut alkoholia, mutta väkivallan kertoja oli silti vain silloin kun hänen kumppani oli juonut. Selvin päin ei fyysisistä väkivaltaa ollut. Väkivalta oli pahentunut, mitä kovempi humalatilalla oli ollut. Sama haastateltava toi ilmi epäilleensä vahvasti, että hänen kumppaninsa oli myös käyttänyt muitakin päihteitä alkoholin lisäksi, ilmeisesti jotakin huumetta. Hän kertoi nähneensä kumppaninsa silmistä, että hän oli aivan sekaisin ja silloin haastateltava ymmärsi omien sanojensa mukaan pelätä häntä.

Kolmas haastateltava (H3) toi esiin, ettei väkivaltaisuutta ilmennyt pelkästään kun hänen kumppaninsa oli juonut alkoholia. Sitä oli ollut myös selvin päin. Pahin väkivaltatilanne oli kuitenkin ollut silloin kun suhteen molemmat osapuolet olivat olleet humalassa. Hänestä fyysinen väkivalta lisääntyi pikemminkin riitatilanteissa, eikä niinkään alkoholin vuoksi.

Haastateltavista kaksi (H1, H2) ei käytä alkoholia ollenkaan tänä päivänä. Toinen heistä (H2) on omiensa sanojensa mukaan alkoholisti ja on pysynyt erossa alkoholista siitä lähtien kun on suhteen mieheen lopettanut. Hän kertoi myös elämänsä rauhoittuneensa suhteen päättymisen jälkeen. Toinen haastateltavista (H1) tykkää ottaa lasillisen viiniä kokkailujen ja ruoan yhteydessä sekä jos katsoo televisiota. Hän ei kuitenkaan tykkää juoda humalaan asti. Hän ei käytä alkoholia tällä hetkellä, koska hänen kumppaninsakaan ei käytä. Hän haluaa olla reilu ja tukea kumppaniaan päätöksessä olla ilman alkoholia:

Se nyt on ehkä kumminki se pienempi paha, että olla kaverille nyt sitte tueksi, että eihän se oo kivaa jos mä siinä sitte viinilasin kans hillun ja toinen on sitte kuivinsuin ni ei sekään nyt sitte oo oikein reilua. (H1)

Haastattelutilanteessa hän kertoi, että alkoholittomuus on pitänyt. Haastattelutilanteesta tästä oli kulunut kaksi viikkoa ja sama haastateltava (H1) totesi, että katsoo mihin tilanne etenee jatkossa.

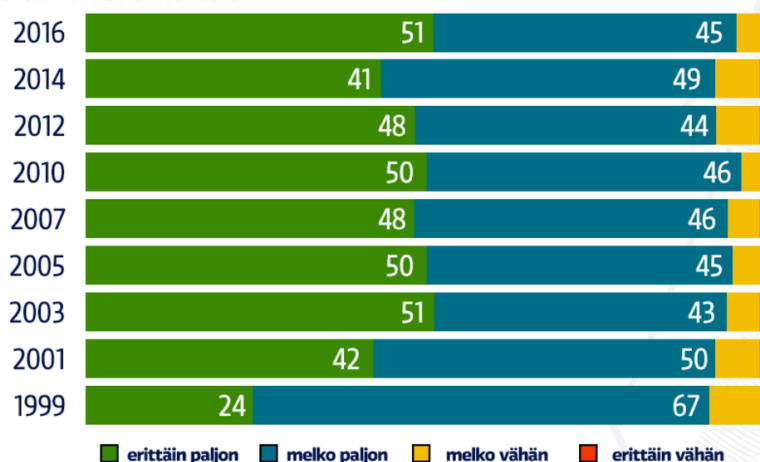
5.10 Kohtaamistilanne poliisin kanssa

Kaikki haastateltavat kokivat, että Suomen poliisiin voi luottaa. Vuoden 2016 poliisibaro-
metrin mukaan 96 % suomalaisista pitää poliisia joko erittäin luotettavana tai melko luotet-
tavana. Poliisibaro-
metrin (2016) taulukosta voidaan havaita, että luottamus Suomen poliis-
sin on ollut suomalaisten mielestä nousujohteista, ainakin vuoteen 2016 mennessä:

TAULUKKO 3. Missä määrin luotatte poliisiin?

Missä määrin luotatte poliisiin?

Lähde: Poliisibaro-
metri 2016

Yle (2016) on listannut kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin tutkijan Juha Kääriäisen avulla neljä yleisintä syytä miksi Suomen poliisiin uskotaan ja luotetaan:

1. Suomen poliisi on maailman koulutetuimpia
2. Suomi on poliisille ”helppo” työmaa
3. Harva kyselyihin vastaaja on joutunut poliisin kanssa hankaluuksiin
4. Poliisia kritisoivat toimittajat ja poliitikot – ja heihin kansa ei luota

Kysyttäessä millaisia ajatuksia Suomen poliisi haastateltavissa herättää, kuvaili (H1) tuntemuksiaan seuraavalla tavalla:

Kyllä pidän, että Suomen poliisiin voi kyllä luottaa. Että aina on mitä mä nyt oon poliisien kans ollu tekemisis, ni hyvin asiallisesti ja sillä lailla rauhallisesti hoitanu hommat ja ei, ei mitään moitteen sanaa kyllä oo. (H1)

Kaikki haastateltavat (H1, H2, H3) nostivat rauhallisuuden tärkeäksi piirteeksi poliisin toiminnassa. Kukaan heistä ei kokenut poliisia mitenkään negatiivisella tavalla, eikä kukaan osannut mainita mitään kehitettävää Suomen poliisin toiminnassa. He olivat siis tyytyväisiä siihen kuinka Suomen poliisi hoitaa asiat kuin asiat. Kaksi haastateltavista (H1, H2) kokivat olonsa turvalliseksi poliisin läsnä ollessa. Haastateltavan (H1) sanoin:

Tulee semmonen turvallinen olo tietysti. Poliisi on paikalla ni tietää, että no nyt tää tilanne on ainaki niinku seis, että kun ei kerta itte oo saanu sitä hallintaan. (H1)

Sama haastateltava (H1) koki myös tärkeäksi, ettei poliisi asetu kummankaan puolelle tilanteessa eikä tuomitse kumpaakaan, niin väkivallan tekijää kuin kokijaakaan. Jo kolme kertaa hän oli soittanut poliisit kotiinsa väkivaltatilanteen vuoksi. Poliisit olivat joka kerta tulleet nopeasti paikalle ja saaneet tilanteen heti katkaistua. Haastateltavan mielestä tämä oli todella hyvä asia, ettei mitään pahempaa ole ehtinyt tapahtumaan. Hän jatkoi mietteitään seuraavalla tavalla:

Justiin huomaa, että kun on ammattilainen, että siinä tilanteessa ei asetu kummankaan puolelle. Että tulee vaan paikalle ja toteaa tilanteen ja täts it ja semmonen niinku rauhallinen, että ei mitää semmosta että mitä täälä ny taas on oikeen sählätty. (H1)

Samantyyppisen havainnon nosti haastateltava (H2) myös esiin. Hän koki tärkeäksi, ettei poliisi tule paikalle sillä asenteella, että mitä täällä on taas nyt tehty. Merkittävää oli myös se, että poliisi oli tapahtumahetkellä puhunut haastateltavalle (H2) kuin ihmiselle ja ohjeistaneet ja neuvoneet häntä tilanteen vaatimalla tavalla. Haastateltava koki myös, että poliisit olivat olleet ystävällisiä eikä hän tuntenut, että poliisi olisi suhtautunut häneen negatiivisesti. Kolmannen haastateltavan (H3) mukaan poliisin lähestymistapa oli ollut hyvä ja poliisit olivat olleet osaavia, rauhallisia ja selvästi ammattitaitoisia. Hänelle tuli sellainen olo, että poliisit olivat suhtautuneet häneen hyvin. Saman haastateltavan mukaan Suomen poliisi osaa asiansa ja tulee apuun tarvittaessa.

Haastateltavista yksi (H1) oli soittanut poliisin paikalle, koska koki, ettei saa itse tilannetta hallintaan. Toinen haastateltava (H2) oli soittanut ambulanssin paikalle väkivallan seurauksena syntyneen vamman takia ja sitä kautta myös poliisi tuli paikalle. Kolmannen haastateltavan (H3) mukaan poliisi oli ollut lähistöllä ja mahdollisesti nähnyt väkivaltatilanteen ja puuttanut sitä kautta tilanteeseen saman tien. Kukaan kolmesta haastateltavasta ei kokenut, että poliisin väliintulo olisi ollut huono asia.

5.11 Tulosten yhteenveto

Aiemmin esitettyihin tutkimuskysymyksiin löytyi haastattelujen avulla vastaukset. Ensimmäinen tutkimuskysymys oli: *”Millä eri tavoin parisuhdeväkivaltaa on esiintynyt suhteessa?”* Fyysisen väkivallan osalta väkivalta oli ollut kaikilla kolmella haastateltavalla melko samankaltaista. Se oli ollut repimistä, riuhtomista, retuuttamista, hiuksista repimistä ja heittelemistä. Yhdellä oli lisäksi ollut teräase väkivallan teossa osallisena. Henkistä väkivaltaa oli ollut kahdella kolmesta haastateltavista.

Toinen tutkimuskysymys oli: *”Kuinka suuressa roolissa alkoholi on ollut väkivallan ohella?”* Haastatteluista ilmi tulleiden asioiden perusteella keskeisiksi tuloksiksi nousi, että alkoholi on selkeästi vaikuttanut kahden haastateltavan parisuhdeväkivaltaisuuteen kolmesta haastateltavasta. Alkoholi on lisännyt ja pahentanut parisuhdeväkivaltaa sekä ollut yksi suurin syyppää väkivaltaan. Yksi kolmesta haastateltavasti kertoi, ettei alkoholi itsessään ollut aiheuttanut väkivaltaa, vaan tilanteeseen oli liittynyt aina jokin riitatilanne, mikä kärjistyi kun mies oli ottanut alkoholia. Väkivaltaa oli siis ollut myös kun mies oli ollut selvin päin. Kahdella haastateltavalla väkivaltaa oli ollut vain, kun mies oli ottanut alkoholia.

Kolmas tutkimuskysymys oli: *”Mitä eri selviytymiskeinoja väkivallan kokijat ovat käyttäneet tai tarvinneet?”* Kaksi kolmesta haastateltavasta oli eronnut kumppanistaan haastatteluihin mennessä ja yksi on tietävästi edelleen kumppaninsa kanssa yhdessä. Vain yksi haastateltavista koki, että on tarvinnut ulkopuoliselta taholta keskusteluapua, mutta kaksi kolmesta kuitenkin itse soitti ulkopuolisen tahon auttamaan väkivaltatilanteen aikana. Kaksi kolmesta haastateltavasta oli kertonut parisuhdeväkivallasta läheiselleen, mutta yksi ei ollut sanonut kenellekään tapahtuneesta parisuhdeväkivallasta.

Neljäs ja viimeinen tutkimuskysymys oli: *”Millaisena poliisin toiminta väkivallan kokijan näkökulmasta on koettu?”* Keskeisiä tuloksia Suomen poliisin toiminnasta olivat, että poliisin ammattitaitoon sekä heihin itseensä luotetaan. Kaikki kolme haastateltavaa kokivat, että poliisit ovat olleet ammattitaitoisia ja osanneet hoitaa tehtävän hyvin. He nostivat poliisin toiminnan keskeisiksi asioiksi rauhallisuuden, asenteen ja ammattitaidon. Kenelläkään haastateltavista ei ollut mitään negatiivista sanottavaa poliisista. Tärkeintä heidän mielestä oli, ettei poliisi tule paikalle syyttämään ketään, vaan hoitaa tilanteen asettumatta kenenkään puolelle.

6 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli lisätä tietoa parisuhdeväkivallasta ja kuinka alkoholi siihen vaikuttaa. Tarkoitus oli saada työ käytännönläheisemmäksi toteuttamalla opinnäytetyö haastattelemalla naisia, jotka ovat kokeneet itse väkivaltaa, mihin on myös alkoholi liittynyt.

Tässä opinnäytetyössä on haastateltu vain kolme naista, joten aihetta on käsitelty melko pinnallisesti. Tutkittava aineisto on siis melko niukkaa verrattuna laajempiin tutkimuksiin. Tiedon luotettavuudesta kertoo tutkimustulosten yhteneväisyys vastaavanlaisten tutkimusten ja teorian osalta. Tutkimustulokset ovat johdonmukaisia aiemmin todeksi todettujen väitteiden kanssa, joten tutkimustuloksissa ilmenneitä asioita voidaan pitää luotettavina. (Tuomi & Sarajärvi, 2013, 135). Kaikki haastateltavat olivat kokeneet parisuhdeväkivaltaa ja näihin kokemuksiin oli liittynyt alkoholi. Haastateltavat ovat siis olleet ammattitaitoisia vastaamaan tutkimukseen liittyviin kysymyksiin.

Kyseisestä aiheesta on paljon teoretietoa saatavilla eri lähteistä. Tietolähteet tukivat paljolti toisiaan, mikä kertoo luotettavuuden vahvistettavuudesta. Tämä tulee esiin työn lähteiden monipuolisessa käytössä. Tällä tavoin tutkimustuloksissa esitetyille väitteille on saatu useampi todiste ja annettu tulkinta on pitävämpi. (Kananen, 2017, 177–178.) Teoretietoa vastasi paljolti haastateltavien kertomaa, täten myös haastatteluista saatua tietoa voidaan pitää luotettavana.

Haastateltavien antamiin vastauksiin ei ole pyritty vaikuttamaan millään tapaa ja jokaiselle haastateltavalle annettiin täysin samat kysymykset. Kysymykset oli suunniteltu niin, etteivät ne olleet johdattelevia ja ne olivat selkeästi sidoksissa tutkittavaan tehtävään. Nämä tukivat tutkimuksen luottavuuden arvioinnissa. Haastattelutilanteessa tutkija pyrki olemaan mahdollisimman neutraali ja jokaisessa tilanteessa tavoiteltiin samankaltaisuutta. Haastateltaville esitettiin joissakin tapauksissa välikysymyksiä ymmärryksen tueksi. Tutkimustuloksissa pyrittiin käyttämään suoria lainauksia luotettavuuden takaamiseksi. Tutkimuksen luotettavuutta tukee myös se, että aineisto on kerätty haastattelemalla ja saatu aineisto on nauhoitettu sekä litteroitu ja haastattelijana on ollut sama tutkija joka haastattelussa. (Tuomi & Sarajärvi, 140, 2013).

Luotettavuuden arvioinnissa otettiin huomioon myös tutkijan puolueeton asenne haastateltavia kohtaan. Tutkija pyrki ottamaan vastaan tietoa haastateltavilta itseltään eikä muuttanut niitä oman näkökannan mukaan. Haastattelutilanteissa pyrittiin siihen, että haastateltavat itse kertovat ennalta päätettyihin kysymyksiin, ettei haastattelijan tapa kysyä asioita heijastuisi haastateltavan vastaukseen.

Haastatteluista ilmeni, että parisuhteessa oleva väkivaltaisuus vaikuttaa väkivaltaa kokeneen elämään kokonaisvaltaisesti. Väkivalta ei koskaan ole positiivinen asia, eikä kukaan haastateltavista kokenut, että väkivaltaisuus olisi jollain tapaa edistänyt suhdetta tai parantanut sitä.

Bushmanin (2017, 251) mukaan väkivaltaisesta parisuhteesta lähteminen on vaikeaa, lopulta, jopa joka kolmas palaa heidän väkivaltaisen kumppaninsa luokse. Tämän työn tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että kaksi haastateltavista (H2, H3) on päässyt eroon väkivaltaisesta suhteesta ja ovat päätökseen erittäin tyytyväisiä. He kokevat elämänsä olevan nyt parempilaatuista ja voivansa yleisesti elämässä paremmin, kun eivät ole väkivaltaisessa suhteessa. Kolmas haastateltava (H1) on edelleen yhdessä kumppaninsa kanssa. Hän kokee, että hän haluaa antaa vielä mahdollisuuden kumppanilleen ja katsoa muuttuuko suhteen tilanne parempaan vai pahempaan suuntaan.

Tutkimuksessa haluttiin saada haastattelujen avulla selville haastateltavien omia kokemuksia aiheesta, sekä muita esiin heränneitä ajatuksia. Selville haluttiin myös saada haastateltavien mielipide Suomen poliisin toiminnasta kohtaamistilanteessa. Kolmen haastateltavan mukaan Suomen poliisiin voi luottaa eikä heillä kenelläkään ollut negatiivista sanottavaa. Ei voida yleistää, että parisuhdeväkivaltaa kokeneet naiset ovat aina kokeneet poliisin kohtaamistilanteen positiivisena asiana, mutta näiden kolmen haastattelun perusteella se piti paikkansa. Haastattelujen perusteella voidaan todeta, että kohtaamistilanteessa tärkeintä olisi, että poliisi pysyy rauhallisena ja asiallisena. Kaikki kolme haastateltavaa painottivat poliisin rauhallisuuden tärkeyttä kohtaamistilanteessa. Tärkeää olisi jokaisen poliisin muistaa pysyä puolueettomana eikä syyllistää kumpaakaan. Ei tulla tilanteeseen ”taas täällä on riehuttu”-asenteella, vaan kohdella jokaista inhimillisesti ja tasa-arvoisesti.

Kukaan ei toivo parisuhteessaan väkivaltaista tilannetta kohdalleen eikä varmastikaan halua poliisia välienselvittelyn avuksi, joskus kuitenkin poliisi on ainoa, joka voi auttaa ja tämä jokaisen poliisin pitäisi pitää mielessään. Tutkimuksen mukaan poliisi koetaan turval-

lisena ja luotettavana, joka auttaa tilanteessa kuin tilanteessa. Tähän jokaisen poliisin tulisi pyrkiä aina kaikissa tilanteissa.

Parisuhdeväkivallan tunnistaminen on haaste, jos väkivallan uhri ei luota poliisiin tai muihin viranomaisiin, vaan salaa tapahtunutta väkivaltaa. Syynä voi olla useita eri seikkoja, kuten esimerkiksi suojeleminen tai pelko kumppaniaan kohtaan. Tästä syystä poliisilla olisi hyvä olla kyky tunnistaa parisuhdeväkivaltaa ja sitä kautta estää sen tapahtumista.

Joskus parisuhdeväkivaltaa voidaan selittää esimerkiksi traumaattisella lapsuudella. Kasvustaustaan on liittynyt tällöin jotain traumaattisia kokemuksia, mitkä väkivallan tekijä saattaa toistaa omassa parisuhteessaan. (Nyqvist, 2001, 22.) Jo tästäkin syystä olisi ollut todella kiintoisaa myös kuulla suhteen toista osapuolta, eli miestä. Mielenkiintoista olisi ollut saada selvitettyä, mikä on saanut miehen kohdistamaan väkivaltaa omaa kumppaniaan kohtaan ja miksi. Opinnäytetyötä oli kuitenkin rajattava, eikä näin ollen pystytty ottamaan kaikkia asioita huomioon. Olisi voinut olla, että tutkimukseen haastateltavaksi soveltuvia miehiä olisi ollut vaikeaa löytää. Jo sellaisia naisiakin, jotka soveltuivat tähän tutkimukseen haastateltaviksi, oli vaikeaa löytää. Useimmiten he eivät halunneet keskustella asiasta ja osallistua tutkimukseen.

Kaikista tärkein ja kriittisin asia naisiin kohdistuvassa parisuhdeväkivallassa olisi lopettaa heti alkuun väkivalta. Ensisijainen huolenaihe on kehittää tarpeeksi tehokkaita toimia estää väkivaltaisuus parisuhteissa. Väkivaltaisessa parisuhteessa olevilla naisilla yhteistä on, että useimmat heistä syyllistyvät itseään ja kieltävät asian kokonaan. Oleellisinta siis onkin, että näiden naisten itsenäisyyttä saataisiin kasvatettua niin, että he ymmärtäisivät itse lähteä väkivaltaisesta suhteesta. Se täytyy tehdä niin, että kaikki olisi hallinnassa niin taloudellisesti kuin henkisesti. Tällainen työskentelytapa väkivaltaisissa parisuhteissa olevien naisten kanssa olisi avain sen ennaltaehkäisyyn. Jotta tällainen saataisiin toteutettua, on päättäjillä ja muilla poliittisilla toimilla vastuu. (Bushman 2017, 251.)

Opinnäytetyön toivotaan herättävän keskustelua aiheesta ja avaavan ihmisten silmiä tunnistamaan mahdollinen ympärillä tapahtuva parisuhdeväkivalta. Työn avulla toivotaan myös, että väkivaltaisessa suhteessa elävät naiset saisivat rohkeutta lähteä tilanteesta pois ja ymmärtäisivät, että suhteessa tapahtuva väkivalta ei ole oikein eikä sitä kuulu sietää. Väkivallankierteestä pois pääseminen ei ole koskaan liian myöhäistä.

LÄHTEET

- Ahola, Tapani, Ahola, Maiju. 2016. Väkivallasta turvallisuuteen. Helsinki: Bookwell Oy.
- Bushman, Brad. 2017. Aggression and Violence. A Social Psychological Perspective. New York: Routledge.
- Danielsson Petri, Salmi, Venla. 2012. Suomalaisten kokema parisuhdeväkivalta 2012 — Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152609/34_parisuhdevakivalta.pdf?sequence=1 [luettu 21.4.2018]
- Fagerlund, Monica. 2016. Lähisuhdeväkivalta poliisin perheväkivaltatehtävillä. Tampere: Juvenes Print- Suomen Yliopistopaino.
- Fagerlung, Monica, 2015. Poliisin puuttuminen perheväkivaltaan Suomessa ja Skotlannissa. <http://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiarkisto/haaste32015/poliisinpuuttuminenperhevakivlataansuomessajaskotlannissa.html> [luettu 1.5.2018]
- FRA: European Union Agency For Fundamental Rights. <http://fra.europa.eu/en/publications-and-resources/data-and-maps/survey-data-explorer-violence-against-women-survey> [luettu 12.5.2018]
- Ensi- ja turvakotien liitto ry. 2006. Hämeenlinna: Karisto Oy:n kirjapaino.
- EpsHP: Kersanet: perheväkivalta, väkivallan syyt. http://www.epshp.fi/kersanet/vanhemmuus/pulmat_ja_kriisit/perhevakivalta/vakivallan_syyt [luettu 1.5.2018]
- Hannus, Riitta, Mehtola, Sirkku, Natunen, Luru & Ojuri, Auli. 2011. Veitsen terällä. Naiseus ja parisuhdeväkivalta. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.
- Heiskanen, Markku. 2001. Naisiin kohdistuva väkivalta yleisintä Argentiinassa ja Brasiliassa - kuolemaan johtava Venäjällä. https://www.stat.fi/tup/tietoaika/tilaajat/ta_10_01_naisvakiv.html [luettu 12.4.2018]
- Heiskanen, Markku & Piispa, Minna. Alkoholin rooli naisten parisuhteessa kokeman väkivallan seurauksissa. <http://www.stakes.fi/yp/2009/1/piispa.pdf> [luettu 22.4.2018]
- Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula. 2008. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Hurtta, Olli. 2002. Kuoleman aiheuttanut lähisuhdeväkivalta. Helsinki: Edita Prima Oy.

- Husso, Marita. 2003. Parisuhdeväkivalta. Lyötyjen aika ja tila. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Hyvärinen, Salla & Hautamäki, Jari. 2013. Katkaise väkivalta: Lähisuhde- ja perheväkivaltarikoksesta epäillyn ohjaaminen esitutkinnasta väkivaltaa katkaisevaan palveluun. Tampere: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy.
- Kananen, Jorma. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Suomen yliopistopaino Oy.
- Karlsson, Thomas, Kotovirta, Elina, Tigerstedt, Christoffer & Warpenius, Katariina. 2013. Alkoholi Suomessa. Kulutus, haitat ja politiikkatoimet. Tampere: Juvenes Print- Suomen Yliopistopaino Oy.
- Laapio, Marja-Liisa. 2005. Poliisi ja perheväkivalta. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Lehtinen, Ari-Pekka. 2002. Perheväkivalta poliisin painajainen. Helsinki: Edita Oyj.
- Lylykangas, Markku. 2016. <https://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/444305-henkinen-vakivalta-paljastuu-vuosien-viiveella-silloin-mielenterveys-on-jarkkynyt> [luettu 20.4.2018]
- Metsämuuronen, Jari. 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Mäkelä, Raimo. 2002. Naamiona terve mieli. Kauniainen: Perussanoma Oy.
- Niemi, Hannu. 2013. Syntakeisuusarviointien muutokset- syyt ja seuraukset. <http://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiarkisto/haaste12013/syntyakeisuusarviointienmuutokset-syytjaseuraukset.html> [luettu 22.4.2018]
- Niemi-Kiesiläinen, Johanna. 2004. Rikosprosessi ja parisuhdeväkivalta. Helsinki: Wsoy.
- Notko, Marianne. 2000. Jyväskylän Yliopiston Perhetutkimusyksikön julkaisuja. Jyväskylä: Jyväskylän Yliopistopaino.
- Nyqvist, Leo. 2001. Väkivaltainen parisuhde, asiakkuus ja muutos. Turku: Painosalama Oy.
- OECD: Violence against women. 2014. <https://data.oecd.org/inequality/violence-against-women.htm> [luettu 29.4.2018]
- Pekola, Jyrki. 2005. Syyllisyys vaikeasta parisuhteesta irtautumisen esteenä. https://www.narsistienuhrientuki.fi/tietoa-narsismista/julkaisuja/jyrki_pekola/new_page_-122950/ [luettu 6.5.2018]

Peltoniemi, Teuvo. 2013. Pääasiana alkoholi. Käyttö, haitat, hoito, politiikka nyt ja 2040. Helsinki: Lönnberg Painot Oy.

Poliisi: <https://www.poliisi.fi/rikokset/perhevakivalta>
https://www.poliisi.fi/rikokset/virallisen_syytteen_alaiset_rikokset_ja_asianomistajarikokset [luettu 13.5.2018]

Päihdelinkin raportti, 2015. <https://www.paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/pikatieto/alkoholi> [luettu 8.1.2018]

Rautava, Marie & Perttu, Sirkka. 2002. Naisiin kohdistuva pari- ja lähisuhdeväkivalta, Käsikirja perus- ja täydennyskoulutukseen. Helsinki: Stakes.

Sisäministeriö: Poliisibarometri 2016: Kansalaisten käsitykset poliisin toiminnasta ja sisäisen turvallisuuden tilasta, sisäministeriön julkaisu 27/2016.
https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwwstructure/52370_Poliisibarometri_2016_Valto.pdf?f240466cc65bd488 [luettu 5.5.2018]

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2008. Koko perhe kierteessä. Lähisuhdeväkivalta ja alkoholi. Helsinki: Yliopistopaino.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Rikos- ja pakkokeinotilasto [verkojulkaisu]. ISSN=2342-9151. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta 2016. Helsinki: Tilastokeskus [luettu 9.1.2018].

Tilastokeskus: Tietokantataulukko rikoksena ilmoitetusta perhe- ja lähisuhdeväkivallasta.
http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_oik_rpk/statfin_rpk_pxt_004.px/table/tableViewLayout2/?rxid=9f163a0d-23f5-4b0a-999c-1dc54f820dc4 [luettu 29.4.2018]

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Vantaa. Hansaprint Oy.

Väestöliitto: http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_pariuhdeesta/parisuhdevakivalta/ Parisuhdeväkivalta. [luettu 12.4.2018]

Warpenius, Katariina, Holmila, Marja & Tigerstedt, Christoffer. 2013. Alkoholi- ja päihdehaitat. Läheisille, muille ihmisille ja yhteiskunnalle. Tampere: Juvenes Print-Suomen Yliopistopaino Oy.

WHO:n raportti, 2005. Väkivalta ja terveys maailmassa. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy. https://www.thl.fi/documents/470564/817072/9529608993_fin.pdf/2ea074d0-a4eb-4448-ba63-3b312ea81692 [luettu 7.1.2018]

Yle: Lappalainen, Linda 2010. Nainen ei kestä viinaa kuin mies
<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2010/06/21/nainen-ei-kesta-viinaa-kuin-mies> [luettu 13.4.2018]
Yle: 2016, Miksi suomalainen luottaa poliisiin? Neljä yksinkertaista syytä.
<https://yle.fi/uutiset/3-9211796> [luettu 5.5.2018]

Haastattelurunko

TAUSTAT:

- Haastateltavan oma ikä?
- Minkälaiset perheolot sinulla itselläsi on ollut? Onko lapsuutesi sisältynyt jonkinlaista väkivaltaa? (millaista, kenen toimesta, kehen kohdistuvaa)
- Olitteko/Oletteko avoliitossa/kihloissa/avioliitossa?
- Kauanko suhteenne on kestänyt /kesti?
- Onko teillä yhteisiä lapsia tai lapsia aikaisemmista liitoista?

TEEMA 1: VÄKIVALTA

- Milloin väkivaltaa esiintyi ensimmäisen kerran tässä suhteessa?
- Millaista väkivaltaa on ollut? (Fyysinen, henkinen tms.)
- Minkälaisia tunteita väkivallan tekoon liittyi ja liitettiin?
- Oliko väkivaltaisuutta yleisillä paikoilla vai aina kotona?
- Mikä teidän näkemyksenne mukaan aiheutti väkivaltaa suhteessanne?
- Mitä mieltä kumppanisi oli omasta väkivaltaisuudestaan? (katuvainen, neutraali jne.)
- Syyttikö kumppanisi väkivaltaisuutensa johtuvan sinusta vai jostain muusta syystä?
- Oletko itse kohdistanut väkivaltaa kumppaniasi kohtaan?
- Jos olette eronneet niin miten pääsit irti suhteesta? Miksi et aiemmin lähtenyt suhteesta?
- Millainen teidän taloudellinen tilanne oli tapahtuma-aikaan? Entä tänä päivänä?
- Koetko, että taloudellisella tilanteella on voinut olla vaikutusta väkivaltaisuuteen?
- Oliko puolisosi tai sinä työttömänä tapahtuma-aikaan? Koetko, että työttömyydellä on voinut olla vaikutusta väkivaltaisuuteen? Osaatko sanoa jotain muuta seikkaa työhön liittyen, mikä vaikutti väkivaltaisuuteen?

TEEMA 2: ALKOHOLI

- Kuinka usein väkivaltaisuutta ilmeni, kun molemmat/hän/sinä joit alkoholia?
- Lisääntyikö väkivaltaisuus, kun molemmat/hän/sinä olit humalassa?
- Oliko puolisollasi havaittavissa alkoholin väärinkäyttöä?
- Kuinka suhtaudut alkoholiin nykypäivänä?
- Käytätkö itse alkoholia?

TEEMA 3: SELVIYTYMISKEINOT

- Päädytkö hakemaan apua tilanteeseesi oma-aloitteisesti? Vai hakeuduitko avun piiriin, esim. turvakotiin?
- Puhuitko asiasta viranomaisille tai läheisille ja millaista suhtautuminen oli?
- Miltä eri tahoilta olet hakenut/saanut apua?
- Halusiko puolisosi myös apua tilanteeseen?
- Mikä sai hakemaan apua juuri silloin? Miksi halusitte/tarvitsitte ulkopuolisen selvittämään tilannetta?
- Erositteko väkivallan seurauksena?
- Miten elämä on sujunut suhteesta irtautumisen jälkeen?
- Mitä muita tunteita tämä koko asia on sinussa herättänyt?

TEEMA 4: YHTEISTYÖ POLIISIN KANSSA

- Koitko, että jotkut asiat olivat epäonnistuneita poliisin osalta? Mitkä? Miten niitä olisi voinut parantaa?
- Vaikuttiko kohtamistilanne mielipiteeseesi Suomen poliisista? Positiivisesti vai negatiivisesti?
- Seuraavat kysymykset koskevat tilannetta, jos poliisi on tullut tapahtumapaikalle väkivaltaisuuden vuoksi:
  - Millainen poliisin lähestymistapa oli tapahtumahetkellä?
  - Miten kuvailisit poliisin asennetta ja suhtautumista sinuun?
  - Millaisia tunteita kohtaminen poliisin kanssa herätti sinussa?
- Millaisia ajatuksia Suomen poliisi sinussa herättää?
- Pidätkö Suomen poliisia luotettavana viranomaisena?

Haastattelusopimus opinnäytetyöhön

Teen opinnäytetyöni Poliisiammattikorkeakoululle. Opinnäytetyöni käsittelee naisiin kohdistuvaa parisuhdeväkivaltaa ja mikä alkoholin rooli siinä on. Haluan tuoda työlläni esiin sen, kuinka laajasti väkivalta vaikuttaa parisuhdeväkivaltaa kokeneiden naisten elämiin. Toivon, että työni avulla ihmiset ymmärtäisivät parisuhdeväkivallan seuraukset ja niiden vakavuuden paremmin. Käytän työssäni haastatteluja, koska haluan tuoda työssäni esiin haastateltavien omia kokemuksia aiheesta ja saada työn käytännönläheisemmäksi.

Haastatteluun osallistuminen on täysin luottamuksellista ja se tehdään nimettömänä. Haastattelut suoritetaan ja aineisto käsitellään niin, ettei haastateltavien henkilöllisyys paljastu. Haastattelussa ei käytetä mitään sellaisia tietoja, mistä haastateltava voitaisiin tunnistaa. Haastatteluteemat olen toimittanut haastateltaville jo etukäteen ja ne toimivat pohjana haastatteluihin. Haastateltavat voivat itse vapaana kerrontana kertoa omista kokemuksistaan.

Haastattelut tullaan tallentamaan ja litteroimaan. Opinnäytetyön valmistumisen jälkeen kaikki haastatteluihin liittyvä aineisto tullaan hävittämään, ellei haastateltava erikseen anna suostumustaan aineiston jatkokäyttöön anonyyminä aineistona.

Voit peruuttaa suostumuksesi tähän haastatteluun missä vaiheessa tahansa ja ilman mitään seuraamuksia.

Annan vapaaehtoisen suostumukseni tämän haastattelun tekemiseen.

Haastateltava

Haastattelija Kati Haapaniemi

Seinäjoki x.x.2018